

**DJEČJI VRTIĆ „MASLAČAK“
VINOGRADSKA 8
33518 NOVA BUKOVICA**

**PROGRAM ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA DJEČJEG VRTIĆA
„MASLAČAK“ NOVA BUKOVICA
/U OSNIVANJU/**

**Na temelju članka 8. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“ broj
10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22 i 101/23) donosi se:**

**Program odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolske dobi Dječjeg vrtića „Maslačak“
Nova Bukovica - vrtića u osnivanju**

**Privremena ravnateljica
Maja Pintarić, mag. oec.**

1 Sadržaj

2	UVOD	3
3	USTROJSTVO PROGRAMA	9
3.1	STRUKTURA RADNOG MJESTA RAVNATELJA	9
3.2	ORGANIZACIJA RADA PREMA TRAJANJU PROGRAMA	10
3.3	STRUKTURA RADNOG VREMENA ODGOJNO – OBRAZOVNIH RADNIKA	10
4	MATERIJALNI UVJETI	14
4.1	PROGRAM MJERA POVEĆANJA SIGURNOSTI.....	14
4.2	MJERE ANTIKORUPCIJSKOG PROGRAMA	26
4.2.1	UVOD	26
4.2.2	MJERE	27
4.3	PROSTORNI I TEHNIČKI UVJETI	28
4.4	MATERIJALNA I DIDAKTIČKA OPREMLJENOST VRTIČKOG PROSTORA	28
4.5	VELIČINA UNUTARNJEG I VANJSKOG PROSTORA.....	29
4.5.1	UNUTARNJI PROSTOR	29
4.5.2	VANJSKI PROSTOR.....	29
5	ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD	30
6	NJEGA, SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE	40
6.1	PLANIRANJE JELOVNIKA/PREHRANA DJECE	40
6.2	SKRB O DNEVNOM RITMU	41
6.3	BORAVAK NA ZRAKU.....	42
6.4	PRAĆENJE PSIHOFIZIČKOG RAZVOJA DJECE.....	42
6.5	PLAN SANITARNO-HIGIJENSKOG NADZORA	43
7	NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNO – OBRAZOVNIH RADNIKA	45
8	SURADNJA S RODITELJIMA	47
9	SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA	50
9.1	SURADNJA RADI UNAPREĐIVANJA STRUKE.....	50
9.2	SURADNJA RADI FINANCIRANJA ODGOJNO – OBRAZOVNOG RADA.....	50
9.3	SURADNJA SA ŠIROM DRUŠTVENOM ZAJEDNICOM RADI ZAJEDNIČKOG CILJA	51
10	VREDNOVANJE PROGRAMA (EVALUACIJA)	52
11	FINANCIRANJE PROGRAMA	54
12	ZAKLJUČAK	54
13	POPIS LITERATURE	56

2 UVOD

U novije vrijeme povećala se potreba za organizacijom institucionalne brige o djeci jasličke, vrtićke i predškolske dobi na području Općine Nova Bukovica pa je Općina tijekom 2018. godine pokrenula izradu projektno-tehničke dokumentacije, 2019. dobila građevinsku dozvolu, a 2021. godine pokrenula izgradnju dječjeg vrtića.

Budući da Općina nije imala u potpunosti institucionalno riješeno pitanje predškolskog odgoja djece sa svojeg područja, određeni broj djece s područja naše Općine polazi dječje vrtiće u susjednim jedinicama lokalne samouprave. Kako roditelji nemaju mogućnost smjestiti djecu u dječji vrtić u svojem mjestu, svakodnevno ih voze 10-20 km do susjednih vrtića.

Općinsko vijeće Općine Nova Bukovica donijelo je Odluku o osnivanju Dječjeg vrtića „Maslačak“ u Novoj Bukovici prema važećem Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju i Zakonu o ustanovama.

Svoju djelatnost Dječji vrtić "Maslačak" ostvaruje u Novoj Bukovici, Vinogradska 8.

Početak rada dječjeg vrtića prema zakonskom ustroju, osnivač planira kada pribave Rješenje o početku rada.

Program odgojno - obrazovnog rada dječjeg vrtića izrađen je prema uputama Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Program je izrađen po sljedećim točkama:

1. Uvod
2. Ustrojstvo programa
3. Materijalni uvjeti
4. Odgojno-obrazovni rad
5. Njega i skrb za tjelesni rast i zdravlje djece
6. Naobrazba i usavršavanje odgojnih radnika
7. Suradnja s roditeljima
8. Suradnja s vanjskim ustanovama
9. Vrednovanje programa
10. Financiranje programa
11. Zaključak
12. Prilog

U planiranju rada Dječjeg vrtića „Maslačak“ u Novoj Bukovici, polazište nam je dijete, njegove razvojne potrebe, interesi i želje.

Ciljevi programa su nam stvaranje, poticanje i daljnje njegovanje svih pozitivnih čimbenika u djetetovu životu, poštujući:

- humanistički pristup i priznavanje prioriteta zakonitostima i suvremenim znanstvenim spoznajama o razvoju djeteta,

- provođenje programa u neautoritarnoj, demokratskoj okolini i odnosima, kako u obitelji, tako i u institucionalnom smislu,
- unapređivanje kvalitete djetetova života u cjelini i razvijanje individualnih mogućnosti djeteta što obuhvaća očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta, poticanje cjelovitog razvoja svih njegovih funkcija, sposobnosti i mogućnosti u skladu sa suvremenim znanstvenim, spoznajama, zakonitostima djetetova razvoja i njegovim stvarnim mogućnostima.

Boravak djeteta u dječjem vrtiću svakom će djetetu omogućiti razvijanje sposobnosti i kreativnost kroz osmišljen cjelodnevni program u kojem se djetetu u pedagoški osmišljenom okruženju i uz stručnu pomoć odgojitelja omogućuju aktivnosti i igra prilagođena njegovim potrebama.

U okviru djelatnosti dječjeg vrtića bit će zastupljeno provođenje redovitog desetosatnog programa, odnosno cjelodnevni boravak djece u vrtiću, a ostvarit će se program odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane, socijalne skrbi djece u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece, te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama djece i zahtjevima roditelja, program predškolske, te drugi programi umjetničkog, kulturnog, vjerskog i sportskog sadržaja.

S ciljem očuvanja posebnosti i individualnosti, razvojem emocionalne i socijalne inteligencije razvijat će sposobnost svakog pojedinca, svakodnevno učiti djecu, ali i od djece kako biti sigurni od sebe, sretan, hrabar i samostalan te uživati u igri, druženju i učenju.

Predškolsko dijete vrijednost je po sebi koja se prihvaća u svojoj osobitosti, te kao član obitelji s njezinim osobinama, ima posebna prava života u zdravoj sredini, te je potrebno osigurati povoljne uvijete za razvoj već nakon 1. godine života zadovoljavajući:

- osnovne tjelesne potrebe i očuvanje djetetova života i zdravlja,
- potrebe za sigurnošću, nježnošću i ljubavlju roditelja i drugih osoba s kojima se dijete susreće,
- potrebe za raznolikom stimulacijom koju omogućuje doživljajima i predmetima bogato i primjenjiva okolina (stvaralačka svojstva djeteta),
- potrebe uzajamne komunikacije.

Djetetu je potrebno u vrtiću i drugdje izvan obiteljskog života omogućiti razvoj različitih vrsta djelatnosti i to:

- životno praktične i radne (biološke potrebe, samoposluživanje, njega biljaka, životinja, njega samog, izrada igračaka),
- raznovrsne igre (funkcionalne, simboličke, građenje i konstruiranje, igre s pravilima),
- društvene i društveno-zabavne igre (druženje djece i odraslog, svečanosti, priredbe, šetnje)
- umjetničke (promatranje, slušanje, interpretacija, umjetničkih tvorevina za djecu, likovnih, književnih, glazbenih, scenskih, filmskih i drugih djela).

- djelatnosti izražavanja i stvaranja (pjevanje, sviranje, crtanje, slikanje, modeliranje, građenje i konstruiranje, govorno, scensko izražavanje, plesanje, izražavanje cjelokupnom motorikom).

U život djece moraju se uključiti i roditelji, kako bi se povezala obiteljska i izvan obiteljska iskustva djece. Važni su uvjeti koji omogućuju interakciju i komunikaciju djeteta s djecom slične i različite dobi te uvjeti za razvijanje individualne igre, igre s drugim djetetom, s više djece, s odraslima, tj. odgojiteljem.

Zadovoljavanjem djetetovih potreba može se utjecati na razvoj osobina i sposobnosti djeteta i to:

1. Zadovoljavanje osnovnih tjelesnih potreba:

- za hranom, zrakom, kretanjem, igrom, boravkom u prirodi,
- morfološki status djeteta (njegovanje mišićnih reakcija potrebnih za održavanje stava tijela i ravnoteže),
- povišenje funkcija krvožilnog i dušnog sustava s težištem na funkcionalnom prilagođavanju,
- taktilna i mišićno-zglobna osjetljivost te nervno-mišićna osjetljivost,
- usavršavanje prirodnih oblika kretanja - puzanje, hodanje, trčanje, skakanje, provlačenje, penjanje, guranje, vučenje, potiskivanje, bacanje, hvatanje, dizanje, nošenje, kotrljanje i kolutanje,
- povećanje otpornosti organizma na nepovoljne okolinske utjecaje.

2. Stvaralačke osobine koje dijete spontano pokazuje:

- iskreno izražavanje svojih potreba, osobnosti, osjećaja, opažanja, zamisli, radoznalosti, inicijative, uživanja,
- optimističko doživljavanje života i povjerenje u okolinu i sebe,
- sigurnost, samopouzdanje, pozitivna slika o sebi, svojim mogućnostima, postignućima, sada i u budućnosti,
- osjećaj i spoznaja o tome da je voljeno, zbrinuto i prihvaćeno u svojoj obitelji, skupini, od odgojitelja, od drugih ljudi, da hoće, može i zna više činiti za sebe, suosjećati, družiti se, pomagati drugima, sudjelovati u aktivnostima vrijednim za njega i njegovu obitelj, skupinu i širu zajednicu, da stalno raste i razvija se iako povremeno ne uspije u nečemu, da mora prihvaćati određena ograničenja,
- osjećaj pripadnosti i privrženosti svojoj obitelji, vrtiću, širem okruženju,
- samostalnost i kompetencije - težnje da sve što se može opazi, smisli, učini, samostalno odluči i provjeri rješenja, ovlada ponašanjima, postupcima, radnjama, vještinama, osobito onima kojima postiže zadovoljavanje svojih potreba, čuvanja svojega i zdravlja drugih, održavanja reda, i čistoće za sobom u sve manje ovisnosti i zahtjeva da drugi ne čine za njega ono što

može samo,

- samokontrola, osobito opasnih ponašanja za sebe i druge, te neprihvatljiva načina izražavanja neugodnih stanja i rješavanje sukoba,
- društvenost, suosjećajnost, osjetljivost i potreba za drugima, težnja da sudjeluje u radosti s drugim i pomogne ugroženom, surađuje i dogovara se s drugima, provodi zajedničke dogovore i sve konstruktivnije rješava sukobe, osjećaj i početna shvaćanja o vrijednosti rada i čuvanje materijalnih i kulturnih dobara, osobito prirode.

3. Radoznalost i aktivan, stvaralački odnos prema svijetu, težnja da doživljava, traži i stvara novo, uočava pitanja i probleme, samo pronalazi odgovore i rješenja, pa i različita, drugačija od drugih, provjerava rješenja:

- da opaža gledanjem, slušanjem, opipom, mirisom, okusom,
- izgrađivanje sve bogatije i preglednije slike svijeta, odnosno iskustva i znanja
  - a) o sebi (fizičko, aktivno, socijalno i psihološko „ja“),
  - b) o osobinama ljudi, ljudskim aktivnostima i odnosima,
  - c) o prirodnim predmetima i materijalima te onima koje su ljudi stvorili,
  - d) o materijalnim i duhovnim dobrima,
  - e) o prirodi.
- postupno razvijanje mogućnosti uviđanja zajedničkih svojstava i odnosa u pojavama, grupiranja predmeta i pojava, nepromjenjivosti dužine, količine i težine, unatoč mijenjanja položaja predmeta ili radnje koje su s njima obavljene, tj. prostornih, vremenskih, kvalitativnih i kvantitativnih odnosa te otkrivanja uzročno-posljedičnih veza,
- da sve više uočava pitanja i probleme, pretpostavlja, planira, procjenjuje u rješenjima odnose, zajedničko, slijed, veze, događaje, radnje, rezultat i provjerava ih promatranjem, jednostavnim pokusom, različitim oblicima izražavanja i stvaranja, pridruživanjem, mjerenjem i brojenjem.

4. Komuniciranje, a osobito prirodna osjetljivost i razvoj mogućnosti doživljavanja, primanja, razumijevanja i izražavanja (stvaranja) poruka:

- a) neverbalnim, te pogotovo verbalnim putem, sve preciznijim i svestranijim korištenjem govora, verbalnih sredstava – jezika u različite svrhe,
- b) tijelom (cjelokupnom motorikom),
- c) glazbenim sredstvima,
- d) likovnim sredstvima,
- e) scenskim sredstvima,
- f) primjerenim oblicima stvaralaštva i umjetnosti – jezičnog (pripovjednog i poezije), glazbenog (vokalnog i instrumentalnog), likovnog (sve vrste) i filmskog (najjednostavnijeg), scenskog, plesnog,

- g) razumijevanjem funkcije pisane komunikacije, a naprednija djeca i početnim ovladavanjem pisanja,
- h) uz ovladavanje komunikacijom na materinskom jeziku i na njenoj osnovi dijete ima mogućnost da (u povoljnim uvjetima) uspješno ovladava i verbalnom komunikacijom na nematerinskom jeziku (za djecu koja žive u uvjetima gdje jezik društvene sredine nije materinski).

Usljed razlika u potrebama, osobinama i mogućnostima unutar svakoga navedenog sklopa, te moguće prirodne neravnoteže između aspekata razvoja da u pojedinim fazama razvoja djeteta dolazi i do posebnih potreba djeteta, koje zahtijevaju potrebnu pažnju, odgojitelja i pomoć stručnjaka (pedagoga, psihologa, defektologa, zdravstvenih i socijalnih djelatnika, fizioterapeuta i stručnjaka za specifična područja) za koje dijete pokazuje darovitost. Zbog toga je potrebno:

- naglasiti individualni pristup,
- omogućiti usmjerenja od strane drugih stručnjaka i eventualnu terapiju,
- provoditi odgoj sve djece i takvog djeteta u skupini na načelima humanističke razvojne koncepcije, primjene specifičnih, pedagoško-metodičkih postupaka koji mogu imati značenje rehabilitacije,
- izbjeci etiketiranje djeteta, uočavati mogućnosti koje su sačuvane, te na njima graditi pozitivan odnos okoline prema njemu i sliku djeteta po sebi samome, kao preduvjet uspješne socijalizacije i integracije u društvo.
- Uočavajući cjelovitost razvoja i zbog povoljnog djelovanja na cjelovit razvoj djeteta, posebno se mora obratiti pozornost:
  - da je prioritetna zadaća u odgajanju uvažavanje osnovnih tjelesnih potreba djeteta, emocionalno-socijalnih potreba, te da su spoznajni razvoj i razvoj sposobnosti uvjet optimalnog emocionalno – socijalnog razvoja djeteta,
  - da je potreban stalan zajednički dnevni ritam aktivnosti i odmora djece, uz poštivanje individualnog ritma, higijenski uvjeti, kvalitetna, raznovrsna i pravodobna prehrana, što dulji boravak na otvorenom, poticanje motoričkih aktivnosti, te zaštićivanje od nepovoljnih utjecaja okoline,
  - da se i dijete i sredina pripreme za boravak djeteta u novonastalim uvjetima tako da se čuva povezanost djeteta s obitelji i skupinom u vrtiću, te da nova sredina bude poticajna, uslijed čega će dijete moći doživljavati uspjeh i lakše prebroditi period adaptacije,
  - da je potrebno sprječavati djelovanje negativnih utjecaja koju bi mogli izazvati strah, tjeskobu, posramljenost, dugo mirovanje i dosadu, te pretjerano osjećaj odgovornosti za uspjeh aktivnosti u kojima sudjeluje,

- da se osigura poticanje spontanih stvaralačkih ponašanja, te da se uvažavaju spontani interesi djeteta nasuprot dominaciji planiranih sadržaja
- da odgojitelji samouviđaju i stječu znanja o svojem djelovanju na dijete (promišljanje odgoja i akcije odgojitelja,
- da se što više koristi individualni pristup djetetu,
- da se oblikovanje materijalne sredine provodi uočavajući dječje potrebe i mogućnosti kako bi djeca i roditelji imali mogućnost fleksibilnog korištenja prostora, aktivnog sudjelovanja u oblikovanju,
- da se primjenjuju poznata metodička načela u odgoju zasnovanom na humanističko – razvojnoj koncepciji,
- da na osnovi danih spoznaja i opredjeljenja i odgojitelji i drugi stručnjaci samoprocjenjuju sveukupne uvjete razvoja i odgoja djece u vrtiću i drugdje.

3 USTROJSTVO PROGRAMA

Dječji vrtić „Maslačak“ u Novoj Bukovici – u osnivanju (u daljnjem tekstu: vrtić) organizirati će djelatnost odgoja i obrazovanja prema sljedećem ustrojstvu rada:

VRTIĆ	BROJ UPISANE DJECE	BROJ SKUPINA
Dječji vrtić „Maslačak“ Nova Bukovica	54	Ukupno 3 odgojno–obrazovne skupine koje se ustrojavaju prema dobi djece i to u cjelodnevnom trajanju i redovitom programu: djeca od 5-7 godina, djeca od 3-5 godina, i djeca u dobi od 6-36 mjeseci

Program će se temeljiti na Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi Republike Hrvatske, sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju i Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe.

Sukladno potrebama roditelja zadovoljeni su materijalni i tehnički uvjeti za otvaranje 3 skupine. Osiguran je prostor i oprema sukladno standardima i normativima rada propisanim Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe iz čl. 6. Zakona.

U dječjem vrtiću neposredne zadaće odgoja provode odgojno – obrazovni radnici sa stručnom spremom koja je određena Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Za ista radna mjesta raspisati će se natječaj sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Dječji vrtić „Maslačak“ Nova Bukovica		
Redni broj	Opis radnog mjesta (vrsta radnog mjesta)	Planirani broj radnih mjesta
1.	Radno mjesto: Odgajatelj/ica – puno radno vrijeme	6
2.	Radno mjesto: čistač/ica – puno radno vrijeme	1,5
3.	Radno mjesto: pomoćni kuhar/ica ili kuhar – puno radno vrijeme	1

U slučaju potrebe za dodatnim radnim mjestima (računovodstvo, medicinska sestra i dr.) raspisati će se natječaj sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju.

3.1 STRUKTURA RADNOG MJESTA RAVNATELJA

Sukladno članku 36. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, za ravnatelja će biti imenovana osoba koja ispunjava zakonske uvjete, nakon redovito raspisanog natječaja.

Na prijedlog Upravnog vijeća, ravnatelja imenuje i razrješava izvršno tijelo Osnivača, na

temelju javnog natječaja, koji raspisuje Upravno vijeće u skladu sa zakonom i statutom.

Ravnatelj se bira na rok od pet (5) godina. Ista osoba može biti ponovno imenovana.

Ravnatelj svoje ravnateljske obveze izvršava u punom radnom opsegu.

3.2 ORGANIZACIJA RADA PREMA TRAJANJU PROGRAMA

Prema trajanju programa, a prema potrebama roditelja, uz suglasnost Općine kao osnivača vrtića, odgojno – obrazovni rad planira se na sljedeći način:

Vrtić	Trajanje programa	Broj odgojitelj/ica
Dječji vrtić „Maslačak“ Nova Bukovica	10 satni cjelodnevni program	6

3.3 STRUKTURA RADNOG VREMENA ODGOJNO – OBRAZOVNIH RADNIKA

Struktura 40 satnog radnog vremena odgojitelja načinjena je prema godišnjem zaduženju razrađenom po mjesecima (tablica u prilogu).

Radno vrijeme vrtića prilagođeno je potrebama roditelja.

Radno vrijeme vrtića je od 06:00 do 16:00 sati.

Preklapanja rada odgojitelja reguliraju se ovisno o dnevnom planiranju, vrstama aktivnosti, brojnosti poticaja te potrebama skupine.

Odgojitelji ostaju u vrtiću do svoje pune satnice i rade na pripremama poticaja vezanih za dnevni, tjedni orijentacijski plan prema razvojnim potrebama djece i skupine, izrađuju didaktiku ili osmišljavaju uređenje prostora i unutrašnjost vrtića, bilježe i valoriziraju individualne potrebe djece kao i potrebe čitave skupine.

U vremenu preklapanja satnica odgajatelj ima mogućnost korištenja dnevnog odmora.

Odgojitelj svakodnevno vodi evidenciju svoje satnice koju na kraju mjeseca predaje ravnatelju koji prati realizaciju godišnjeg zaduženja te evidencije dolaska na posao i odlaska s posla.

KALENDAR DANA ZA 2023./2024.**Planski podaci za pedagošku godinu 2023./2024.**

Ukupno dana u godini	366
Ukupno blagdana	9
Ukupno subota i nedjelja	105
Ukupan broj radnih dana	252
Ukupan broj sati	2016

Godišnja norma rada za odgojne djelatnike za pedagošku godinu 2023./2024.

Broj dana godišnjeg	Godišnje zaduženje sati	Sati godišnjeg odmora	Zaduženje po odbitku sati godišnjeg odmora
20	2016	160	1856
21	2016	168	1848

Mjesec	Broj radnih dana	Broj subota i nedjelja	Broj dana	Praznici i blagdani u radne dane	Broj sati neposrednog rada	Broj sati ostalih poslova
09/23	21	9	30	0	120	48
10/23	22	9	31	0	136	40
11/23	21	8	30	1	120	48
12/23	19	10	31	2	120	32
01/24	22	8	31	1	144	32
02/24	21	8	29	0	128	40
03/24	21	10	31	0	120	48
04/24	21	8	30	1	120	48
05/24	21	8	31	2	120	48
06/24	20	10	30	0	120	40
07/24	23	8	31	0	144	40
08/24	20	9	31	2	120	40
Ukupno	252	105	366	9	1512	504

Zaduženja ostalih planova:

1. Planiranje i priprema za neposredni rad, valorizacije, pedagoška dokumentacija
  - a) Makroplaniranje (tromjesečno), mikroplaniranje i tromjesečna valorizacija
  - b) Tjedno timsko planiranje

- c) Dnevno planiranje, dnevna valorizacija
  - d) Zapažanje o djeci i radu svakodnevno
  - e) Priprema - izrada aplikacija, sredstava, materijala, didaktičkih igračaka, uređenje centra, sakupljanje pedagoški neoblikovanog materijala
  - f) Imenik, matična knjiga, evidencija polaska djece
2. Suradnja s roditeljima
- a) individualne konzultacije i informacije
  - b) roditeljski sastanci
  - c) susreti u skupini i izvan skupine (jesenska svečanost, Božić, Valentinovo, fašnik, Uskrs, izlet)
  - d) uređenje kutića za roditelje
3. Permanentno stručno usavršavanje
- a) individualno stručno usavršavanje
  - b) stručni aktivni izvan ustanove
  - c) odgojiteljska vijeća
  - d) interni stručni aktivni
4. Ostali poslovi
- a) lutkarske improvizacije na nivou objekta
  - b) završne svečanosti
  - c) priredbe, predstave, posjeti, neplanirani susreti, izleti, šetnje
  - d) uređenje prostora i zajedničkih prostora

PLANIRANI KRAĆI PROGRAMI

Predškolski odgoj ostvarit će se u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji djece polaznika, uz otvorene mogućnosti provođenja kraćih programa sukladno potrebama koji će se utvrđivati svake radne pedagoške godine prije početka.

Prije samog provođenja bilo kojeg oblika kraćeg programa isti će se uputiti nakon izrade na verifikaciju, te će se stvoriti uvjeti za edukaciju postojećeg kadra za provođenje kraćih programa u ustanovi kao: doškovanje odgojitelja za provođenje odgoja u vjeri, stranog jezika i drugo, ali će se za provođenje istog sklopiti ugovor s vanjskim suradnicima koji već imaju verificirane programe.

UKLJUČIVANJE DJECE NACIONALNIH MANJINA I DJECE S POSEBNIM POTREBAMA U REDOVITI PROGRAM

Sukladno članku 15. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi, u redovni će se program prema potrebama roditelja uključiti i djeca postojećih nacionalnih manjina, te djeca s posebnim potrebama.

Za uključivanje i integraciju osigurati će se uvjeti, educirati kadar, te voditi brigu po elementima pedagoškog standarda za broj djece u skupinama, ukoliko će u istoj skupini biti integrirana djeca s posebnim potrebama.

Osim redovnog programa njege, odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi, planira se prema potrebama djece i roditelja i mogućnost

ostvarivanja:

- program za darovitu djecu
- program ranog učenja stranog jezika
- glazbenog programa
- likovnog programa
- dramsko-scenskog programa
- informatičkog programa
- sportskih programa ritmike i plesa
- ekoloških programa i programa odgoja za održivi razvojem
- vjerskih programa
- programa zdravstvenog odgoja
- program za djecu s posebnim zdravstvenim potrebama (djeca s akutnim bolestima i potrebama, djeca s kroničnim bolestima, djeca s poremećajima težine, endokrinološkim i drugim poremećajima)
- programa rada s roditeljima
- preventivnih programa, programa sigurnosti, te interventnih, kompenzacijskih i rehabilitacijskih programa.

OTVORENA MOGUĆNOST PROVOĐENJA ALTERNATIVNIH ODGOJNO-OBRAZOVNIH PROGRAMA U SKLOPU REDOVITOG PROGRAMA

Otvorena je mogućnost za provođenje alternativnih odgojno-obrazovnih programa s educiranim kadrom prema koncepcijama Marije Montessori, Rudolfa Steinera, sestara Agazzi, Jurgena Zimmera, Reggio koncepciji i drugima.

RAD S DJECOM PRED POLAZAK U ŠKOLU

Općina osnivač neće sufinancirati poseban program za rad s djecom pred polazak u školu izvan radnog programa, već će se program s djecom godinu dana prije polaska u školu odvijati u redovitom programu, s mogućnošću smještaja sve djece godinu dana prije polaska u školu.

4 MATERIJALNI UVJETI

Cjelovit program vrtića financira se iz:

- Proračuna Općine
- uplata roditelja
- donacija tijekom radne godine

U odnosu na gore navedeno, a sukladno čl. 42. Državnog pedagoškog standarda, cijena smještaja djeteta u vrtić obuhvaćat će:

- a) izdatke za radnike i to:
  - bruto plaće,
  - naknade i materijalna prava radnika,
- b) prehranu djece
- c) uvjete boravka djece i to:
  - materijalne izdatke,
  - energiju i komunalije,
  - tekuće održavanje objekta i opreme,
- d) dodatnu potrebnu nabavu namještaja i opreme i nakon otvaranja vrtića prema potrebi grupe,
- e) nabavu sitnog inventara.

Prva i najvažnija stvar je sigurnost djeteta. U tu svrhu izrađen je i sigurnosno – zaštitni i preventivni program i protokol postupanja u mogućim rizičnim situacijama.

4.1 PROGRAM MJERA POVEĆANJA SIGURNOSTI

Analiza problema: popis potencijalnih izvora opasnosti:

1. Roditeljski dom: opasne stvari (električna struja, oštri predmeti, električni i plinski aparati i strojevi), sanitarni čvorovi, kupaonice, stepenice, prozori, vrata, potencijalno vatreno oružje, opasne igračke, sredstva za čišćenje, lijekovi, kozmetika, nepoznate osobe (telefonski pozivi, ulica) i dr.

2. Vrtić: kupaonica, stepenice, prozori, vrata, terasa, oštri predmeti, sitni predmeti, igračke, slatkiši, najlonske vrećice, vrpce, trake, užad, sredstva za čišćenje, nepoznate osobe i dr.

3. Okolina vrtića: penjalice, tobogan, oštri predmeti, staklo, igle, domaće životinje, ljuljačke, prometna sredstva, nepoznate osobe i dr.

Ciljevi programa:

- kratkoročni: informiranje o važnosti pitanja sigurnosti djece, roditelja, zaposlenika vrtića u vrtiću i izvan objekta, informiranje o načinima preventivnog djelovanja u svezi temeljne fizičke sigurnosti djece u vrtiću (upute djetetu u vrtiću i roditelju djeteta izvan vrtića), ponašanje odgojitelja i djelovanje u odgojnim skupinama te pravilno reagiranje na odstupanje djeteta od

odgovornog ponašanja, roditelja od odgovornog ponašanja prema protokolima vezano uz sve što ugrožava sigurnost djece ili dr. čimbenika, kontaktiranje vanjskih institucija u svrhu poduzimanja mjera sigurnosti u pogledu objekta, te u slučaju sumnjivih situacija; osiguranja materijalnog, organizacijskog i socijalnog konteksta u odgojno-obrazovnom radu s djecom i ostalo.

- dugoročni: razvijanje samostalnosti kod djece, roditelja i zaposlenika o ponašanju koje ne ugrožava sigurnost djece i ostalih čimbenika; razvijanje navika sigurnosti ponašanja te pravovremenog i najefikasnijeg reagiranja u suzbijanju situacija koje ugrožavaju sigurnost.

SADRŽAJNI DIO PROGRAMA – AKTIVNOSTI:

DJECA	RODITELJI	ZAPOSLENICI VRTIĆA
-kroz program neposrednog odgojno – obrazovnog rada	- upozorenja na roditeljskim sastancima o mjerama sigurnosti u vrtiću, individualni razgovori, obavijesti u kutiću roditelja	- interni stručni aktivni i radni odgovori s tematikom unapređenja mjera sigurnosti u vrtiću, neposredno s djecom, te suradnjom s roditeljima i prema potrebi vanjskim institucijama
- utjecanje na samosvijest djece o sigurnosti boravka u vrtiću primjereno dobu djeteta	- informiranje o važnosti njihova utjecanja na samosvijest djece kod kuće o sigurnosti njihova boravka u vrtiću i izvan vrtića	- institucijske važnosti samosvijesti djece i roditelja u mjerama sigurnosti ,ali i zaposlenika u istom kontekstu
- sugestije o nenapuštanju odgojne grupe bez znanja odgojitelja	- informiranje o važnosti njihova utjecaja na djecu: upute djece kako bez znanja odgojitelja ne smiju napuštati prostor odgojne grupe ili roditeljskog doma, bez da obavijeste roditelja	- mjere nadzora u unutrašnjosti prostora te vanjskog prostora izvan vidokruga odgojitelja ili drugog zaposlenika vrtića
- sugestije o potrebi dolaska u vrtić u isto vrijeme i ulazak u skupinama u pratnji roditelja	- dovođenje djece u vrtić uz korištenje zvona, predaja djeteta odgojiteljici, nikako ne ostavljanje djeteta u hodnicima	- apel roditeljima koji se ne pridržavaju preporuka o istim prema protokolu vrtića
- važnost povećane pažnje pri boravku djece na igralištu, obavezno javljanje odgojitelju u slučaju potrebe odlaska u zgradu vrtića	- informiranje o poželjnom ponašanju djece na igralištima – upute koje vrijede i poslije radnog vremena, kada borave na igralištu s roditeljima	- nadzor djece na igralištu, upute o poželjnom ponašanju – upute djeci
- zajednički uređena grupna pravila ponašanja, prava i odgovornosti	- potpisivanje izjava o osobama koje dolaze ili odvođe dijete u vrtić	- upućivanje roditelja na potpisivanje izjava nakon detaljne analize punoljetnih osoba koje dovode ili odvođe

		djecu iz vrtića
- utjecanje na redukciju nepoželjnih oblika ponašanja koji imaju mogućnost ugrožavati drugu djecu i odrasle, razvijanje samosvijesti o opasnosti za druge (empatija), ovisno o dobi djece	- upute roditeljima da iskreno ukažu na specifična ponašanja njihova djeteta, neprihvatljive odluke ponašanja koje ispoljavaju i koje mogu ugroziti sigurnost djece i ostalih u skupini	- vođenje evidencije djece s upisivanjem ponašanja djeteta posebno neprilagođenog ponašanja s ciljem rada na osvješćivanju istog te povećanju empatičnosti djece s istaknutim poremećajima ponašanja prema ostaloj djeci i odraslima u skupini
- ukazivanje na opasnost od ozljeđivanja vlastitog i tuđeg u vrtiću, u roditeljskom domu i okolini vrtića	- individualno konzultiranje roditelja vezano uz odstupanje u poštivanju pravila skupine i mjera sigurnosti koje pojedina djeca na poštuju	- upozoravanje na primijećene nepravilnosti koje nehotice provode odgojitelj od strane ravnatelja i stručnog suradnika
- projekti i aktivnosti u odgojno – obrazovnom radu s djecom usmjereno na samozaštitu, samopomoć, zdrave stilove života, pozitivne afirmacije, razvoj emocionalne inteligencije i nenasilnog rješavanja sukoba	- nastavak djetetovih aktivnosti kod kuće vezanih uz sadržaje projekta u aktivnosti, upoznavanje roditelja s istim slijedom postupaka i metoda djelovanja u kriznim situacijama	- realizacija projekata i aktivnosti, vlastiti primjer djece; dostupnost protokola slijeda postupanja i metoda djelovanja u kriznim situacijama za sve zaposlenike

Preventivne aktivnosti:

- osiguranje povremenih ili učestalih patrola Policijske uprave radi sprečavanja demoliranja igrališta nakon radnog vremena vrtića, mogućih provala - u odnosu na dosadašnja iskustva
- informiranje stručnih vanjskih institucija i stručnjaka o djeci koja su sklona ponašanjima koja ugrožavaju osobnu sigurnost i sigurnost druge djece, posebno u odnosu na već primijećene devijacije ponašanja u vrtiću (Hrvatski zavod za socijalni rad i dr.)
- zaključavanje vrtića u točno određeno vrijeme, korištenje zvona
- ugrađivanje protuprovalnih sigurnosnih brava, te sigurnost vanjskog prostora
- apeliranje na samosvijest djece
- najmlađe štititi pasivno i usađivati odgovornost kroz razgovor, demonstraciju poželjnog ponašanja vlastitim primjerima, po modelu
- ispunjavati zakonske obveze o mjerama sigurnosti u vrtiću (Protupožarna zaštita, plan evakuacije, razina buke, primjerena osvjetljenost, rukovanje motornim kosilicama, ostalo po Zakonu)

Prilog programu mjera povećane sigurnosti:

Protokoli postupaka i metoda djelovanja u kriznoj situaciji.

PROTOKOL POSTUPAKA KOD PRIMOPREDAJE DJETETA

- Odgojiteljice vrtića u vrijeme dovođenja novoprimitljene djece, dužne su informirati roditelje o dogovorenim pravilima našeg vrtića i radnjama koje moraju obaviti u svezi predaje i preuzimanja djeteta.
- Odgojiteljica preuzima i predaje dijete punoljetnoj osobi – roditelju ili skrbniku ili drugoj punoljetnoj osobi koju je roditelj ovlastio (uz potpisanu suglasnost u tajništvu), u kojem je potrebno navesti ime, prezime, adresu, telefon, broj osobne iskaznice i srodstvo. Preporučiti prethodno upoznavanje ovlaštene osobe s matičnim odgajateljem.
- Obvezno provjeriti identitet osobe temeljem uvida u osobnu iskaznicu.
- U posebnim situacijama (postupak razvoda i sl.) uzeti izjave o ovlaštenju za preuzimanje djece, te dokumentaciju o posebnim situacijama (Rješenje suda, Centra za socijalnu skrb, upute o posebnim zdravstvenim i prehrambenim potrebama).
- Odgojitelji redovito, najmanje jedanput na godinu, provjeravaju i ažuriraju podatke o telefonskim brojevima roditelja i ovlaštenih osoba.
- U slučaju kada zapazite fizičku povredu djeteta kod dolaska u vrtić, pitajte roditelje što se dogodilo i zabilježite informacije u dnevnik rada te informirajte stručni tim.

VAŽNI BROJEVI TELEFONA

POLICIJA: 112

RAVNATELJ/ICA: _____ mobitel: _____

OVLAŠTENA OSOBA OD RAVNATELJA/ICE: _____

ODGAJATELJ/ICA IZ VRTIĆA: _____ tel: _____

Mobiteli: _____

PROTOKOL POSTUPAKA I METODA DJELOVANJA PRI KORIŠTENJU IGRALIŠTA

- obilazak vanjskog prostora igrališta (tehnički djelatnici - jutarnja smjena - svakodnevno), komisija koju imenuju ravnateljica ili ravnatelj - povremeno
- uklanjanje nedostataka, opasnih predmeta (spremač/ica) - odmah
- prijenos informacija o nedostacima ili opasnostima radi korištenja samo sigurnih - provjerenih dijelova (odgojitelj - odgojitelju)
- odgojitelj ili drugi zaposlenik, koji uoči nedostatke ili opasnosti, obavezno upisuje potrebnu intervenciju u dijelu popravaka ili otklanjanja opasnosti u bilježnicu s datumom prijave

potrebe

- u slučaju hitne potrebe reagiranja, odmah informirajte odgovorne osobe (ravnatelja ili ostale članove zajedničke službe)
- prije izlaska na igralište, upitati djecu da odu u sanitarni čvor (ako tko treba)
- svakodnevno, pri izlasku na zrak, još jednom provjerite s djecom igralište i upućujte ih na elemente zaštite i samozaštite (odgojitelji) - dogovorite s djecom pravila i granice korištenja igrališta
- provjerite i uvijek imajte na umu da u svakom trenutku vidite svu djecu
- postoji li mjesto koje pruža djeci mogućnost izdvajanja gdje ih ne vidite, pratite ih!
- u slučaju potrebe odlaska djeteta u sanitarni čvor, osigurajte mu pratnju odgojitelja, dok drugi do trenutka povratka, prate sigurnost ostale djece u dvorištu, međugrupna suradnja
- budite uz djecu koja koriste sprave na igralištu za koje procjenjujete da je neophodan vaš nadzor
- uvijek provjeravajte sve ulaze i izlaze s igralište kad se nađete u njihovoj blizini (jesu li zaključani)
- zahtijevajte, na ljubazan način, nezadržavanje roditelja u dvorištu radi sigurnosti djece
- nemojte nikad do kraja biti opušteni, jer se opasnost pojavi kada je najmanje očekujete, oprezno pratite svaku situaciju u kojoj se dijete nalazi
- ne zadržavajte se u grupicama, osim ako je to iznimno potrebno
- ponudite djeci sadržaje i aktivnosti koje će ih motivirati za kvalitetnu igru na igralištu
- kod djece kontinuirano razvijajte potrebu zaštite i samozaštite pri korištenju igrališta i sprava na njemu
- pri odlasku s djecom izvan dvorišta vrtića (šetnja, izlet, parkovi, sportski programi...) u pratnji djece idu dva odgojitelja te osobe koje za to ovlasti ravnatelj/ica vrtića
- odgojitelji su dužni imati popis djece i potpis roditelja o suglasnosti koja je evidentirana u Ugovoru s roditeljima
- odgojiteljice su dužne provjeriti sredstva za zaštitu i prvu pomoć koja se nosi na izlete, u šetnju i posjete.

PROTOKOL POSTUPAKA I METODA DJELOVANJA U SLUČAJU NESTANKA DJETETA IZ VRTIĆA

1. Ukoliko Vam dijete nije u vidokrugu:

- zadržite prisebnost
- razmislite i pokušajte se sjetiti gdje i kad ste vidjeli dijete
- pitajte djecu gdje je, recite im što se događa
- -provjerite sobu dnevnog boravka, garderobu i kupaonicu
- ako ste na dvorištu vrtića, provjerite vanjski prostor, grmlje, terase...

2. Zatražite pomoć bilo kojeg zaposlenika koji nije u neposrednom radu s djecom, a u neposrednoj je blizini, da obavijesti ravnateljicu i stručni tim:

- dajte kratak opis djeteta, kako je obučeno
- zbrinjavajte drugu djecu (predajte ih kolegici iz skupine ili osobi ovlaštenoj od strane ravnatelja/ice).

3. Osoba od koje je zatražena pomoć obavješćuje:

- ravnatelj/ica i zajedničke službe
- sve druge odgojitelje koji traže dijete u svojim sobama, garderobama, sanitarijama sve druge zaposlenike.

Ukoliko dijete nije nađeno u vrtiću i neposrednoj okolici, ravnatelj/ica organizira KRIZNI TIM.

4. KRIZNI TIM utvrđuje:

- osobe koje djeluju s ciljem traženja
- osobu koja kontrolira roditelje, izvješćuje o događaju, prikuplja podatke za traženje
- potragu širi na kućnu adresu, naselje (mjesto rada roditelja, bakinu adresu, prijatelja djeteta, mjesta igre u naselju....)

5. Ako dijete nije pronađeno:

- policiju i roditelje zove ravnateljica ili njezina zamjena (tel.br.policije: 112)
- daje podatke o djetetu i poduzetim radnjama istovremeno s obavješćivanjem policije
- kontaktira se Virovitičko-podavska županija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja u cilju provođenja informiranja.

6. Ravnateljica ili njezina zamjena kontaktira s medijima ili nadležnim ustanovama (ostalim zaposlenicima zabranjeno je davanje informacija bez suglasnosti ravnateljice). Dostavlja medijima samo činjenice, traži profesionalnost u informiranju (zabranjuje telefoniranja, objavljivanje podataka i fotografija djeteta bez suglasnosti roditelja, osigurava zaštitu vrtića).

PO ZAVRŠETKU KRIZNE SITUACIJE PROVODI SE:

- kratka krizna intervencija - psiholog i druge educirane osobe provode razgovor sa sudionicima događaja (odgojiteljice, djeca, djelatnici)
- timska refleksija o događaju (odgojiteljice i stručno-razvojna služba u partnerstvu s roditeljima)
- pisanje izvješća s točno navedenim razlozima nastanka navedene situacije, metodama i postupcima djelovanja u rješavanju situacijama
- pedagoško-instruktivni uvid u vođenje pedagoške dokumentacije odgojne skupine (pedagoginja i ravnateljica u timskoj suradnji s odgojiteljicama odgojne skupine).

PROTOKOL POSTUPANJA KAD RODITELJ NE DOĐE PO DIJETE U VRTIĆ DO 16 SATI

Ako roditelj do kraja radnog vremena vrtića ne preuzme dijete dežurna odgojiteljica će:

- pokušati telefonski stupiti u kontakt s roditeljima ili osobama koje je roditelj ovlastio da

preuzmu dijete

- u dežurnoj sobi iza 16 h bit će telefon s vanjskom linijom
- ukoliko se ne uspostavi kontakt s roditeljima ili roditelj ne dođe po dijete, odgojitelj obavješćuje:
- ravnateljicu
- i po potrebi policiju

VAŽNI BROJEVI TELEFONA

- POLICIJA: 112
- RAVNATELJICA: _____ mob: _____
- ZAJEDNIČKE SLUŽBE: _____ mob: _____
- TELEFONI ODGOJITELJICE IZ SKUPINE: _____

PROTOKOL KOD SUMNJE NA ZLOSTAVLJANJE ILI ZANEMARIVANJE

METODE, POSTUPCI ILI OBLICI U SUMNJI NA ZLOSTAVLJANJE ILI ZANEMARIVANJE

- u slučaju da odgajatelj/ica prilikom dolaska djeteta u vrtić ili tijekom boravka djeteta u vrtiću, opazi bilo kakve znakove na tijelu djeteta (modrice, crvenilo, posjekotine, rane, ugrize, ogrebotine, verbalne neprimjerenosti odgojnoj situaciji i dr.), koji bi mogli ukazivati na zlostavljanje, ili bi mogli biti posljedica zlostavljanja djeteta, izravnim, ali zaštićenim diskretnim (u drugom prostoru) upitom roditelja o karakteru povrede, bilježi objašnjenje roditelja i evidentira svoja zapažanja u pedagošku dokumentaciju
  - svoje sumnje odgajatelj/ica prezentira ravnatelju/ici ili članu kriznog tima, koji timski poduzimaju odgovarajuće mjere
  - odgajatelj/ica ne provodi istražiteljsko ispitivanje djeteta o vrsti i sadržaju sumnje na njegovo zlostavljanje
  - sumnje na zlostavljanje ne iznose se ostalim roditeljima i djeci u drugoj skupini
  - ravnatelj/ica i članovi kriznog tima u suradnji s odgajateljima, koji istražuju sumnju na zlostavljanje djeteta, timski će poduzeti sljedeće mjere:
1. razgovarat će s roditeljima
  2. izraditi će izvješće
  3. surađivati će s Hrvatskim zavodom za socijalni rad, Policijom, Virovitičko – podravskom županijom i dr. nadležnim institucijama
  4. surađivati će s nadležnim tijelima i drugim čimbenicima koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju zlostavljanja, te pružaju pomoć i zaštitu osobama izloženim zlostavljanju.

IZVJEŠĆE KOD SUMNJE NA ZLOSTAVLJANJE ILI ZANEMARIVANJE DJETETA

Odgojna skupina: _____ Broj nazočne djece: _____

Odgojitelj: _____

Prezime/ime djeteta: _____

Datum i godina rođenja: _____

Prezime, ime majke, zanimanje: _____

Prezime, ime oca, zanimanje: _____

Adresa stanovanja i broj: _____

Kratak opis: _____

U _____, __ 20 __g.

Potpis odgajatelja:

PROTOKOL POSTUPANJA U SLUČAJU AKO PO DIJETE DOĐE OSOBA U ALKOHOLIZIRANOM ILI DRUGOM NEPRIMJERENOM PSIHOFIZIČKOM STANJU

Ako odgajatelj procjeni da je osoba u takvom psihofizičkom stanju da nije u stanju odvesti dijete kući iz vrtića, treba poduzeti sljedeće mjere:

- osigurati osobu koja će ostati u odgojnoj skupini s djecom,
- pronaći adekvatnu prostoriju u koju će smjestiti dotičnu osobu,
- telefonski kontaktirati roditelje i izvijestiti ga o situaciji te zamoliti da druga osoba dođe po dijete (o situaciji obavijestiti ravnatelja ili njegovu zamjenu),
- ako se ne uspije dobiti drugi roditelj niti kontaktirati s drugim osobama za koje postoje izjave da mogu doći po dijete, kontaktirati ravnatelja ili njegovu zamjenu,
- u slučaju da se ne može nikoga dobiti, kontaktirati policiju (112), te ih informirati o slučaju,
- odgajatelj ostaje s djetetom do okončanja situacije na prethodni poziv ravnateljice i ovlaštene osobe od strane vrtića.

Sljedeći dan obavezno:

- napisati izvješće o događaju
- obavijestiti člana kriznog tima i ravnateljicu o događaju
- ravnateljica ili njezina zamjena trebaju pozvati oba roditelja na razgovor (razgovoru obavezno treba prisustvovati jedan član kriznog tima, ravnateljica i odgajateljica).

PROTOKOL ZA POSTUPANJE U SLUČAJU SUKOBA S RODITELJIMA ILI PAK MEĐUSOBNOG SUKOBA RODITELJA

- U svim situacijama primijenite znanje i vještine aktivnog slušanja, primijenite tzv. "JA PORUKE" bez automatske samoobrane, prigovora, poučavanja, zanovijetanja i sl.
- U interakciji i komunikaciji s roditeljima strogo se pridržavajte uobičajene tzv. „formule" u komunikaciji - PLUS-MINUS-PLUS- npr. „Vrlo sam zadovoljna napretkom vašeg djeteta, no, zapazila sam stanovit nemir u nekim odgojnim situacijama, ali sada upravo radimo na poboljšanju toga i sigurna sam da ćemo zajedničkom akcijom doći do željenih rezultata"
- Ne branite se unaprijed od eventualnih prigovora, pažljivo slušati sugovornika i dogovoriti individualni razgovor (roditelj je dobio na kompetenciji, dali ste si vremena da se samo smirite, da proučite problem, da se konzultirate s članom stručnog tima, da vam s pomogne u slučaju potrebe)
- Nikad se ne raspravljajte pred djecom
- Ne komentirajte trenutnu situaciju pred djecom ili pred drugim roditeljima
- U slučaju sukoba među roditeljima, zaustavite raspravu i objasnite poziciju roditelja u odgojno-obrazovnoj ustanovi - vrtiću
- Pozovite se na Ugovorne obveze prava djeteta, Obiteljski zakon i ostale zakonske propise RH, dajte im na značenju i obećajte poduzimanje svim mogućih mjera za rješavanje nastalog problema na dobrobit djece- dakle, problem ćemo MI riješiti, a ne RODITELJI međusobno
- sukobu odmah obavijestite ravnateljicu ili člana kriznog tima, koji će postupiti u skladu sa zakonskim propisima.

ZAPISNIK O SUKOBU S RODITELJIMA ILI MEĐU RODITELJIMA

Odgojna skupina: _____ broj nazočne djece: _____

Odgojitelji: _____

Prezime/ime djeteta: _____

Datum i godina rođenja: _____

Prezime/ime majke, zanimanje: _____

Prezime/ime oca, zanimanje: _____

Adresa stanovanja: _____

Broj telefona/mobitela: _____

KRATAK OPIS PROBLEMA:

_____

U _____, __20__g.

Potpis odgajatelja:

PROTOKOL ZA POSTUPANJE U VRIJEME DNEVNOG ODMORA DJECE U VRTIĆU

METODE, POSTUPCI I OBUCI RADA ZA POSTUPANJE U VRIJEME DNEVNOG ODMORA DJECE U VRTIĆU

- Odgojitelji imaju obvezu dobrog poznavanja općih i posebnih potreba djeteta
- Opće i posebne potrebe djeteta za dnevni odmor obvezni su zadovoljavati kontinuirano, bez odlaganja i bez obzira na dob djeteta
- U odgojnoj skupini s različitim potrebama djece za dnevni odmor odgojno-obrazovni proces potrebno je organizirati tako da djeca, koja se ne odmaraju, ne ometaju djecu u dnevnom odmoru (valja upotrijebiti i opće pedagoško-psihološko i didaktičko-metodičko obrazovanje za izbor primjerenih metoda, postupaka, oblika rada, sadržaja i aktivnosti za djecu)
- Prostor i oprema sobe dnevnog boravka moraju biti primjereno pripremljeni (dovoljno zraka, topline, da nema propuha, da nije posebno zatamnjenje, prikladna posteljina individualno označena za svako dijete, adekvatna pokrivala za djecu i sl.)
- Posebnu pozornost usmjeriti na usnu šupljinu djeteta, da se ne bi odmaralo s ostacima neproгутane hrane u ustima
- Djeca nikad ne smiju ostati bez nazora odgojitelja
- U slučaju da odgojitelj opazi sumnjivo kretanje djeteta u krevetu, promjenu u disanju i sl, odmah pružiti djetetu prvu pomoć i zvati u pomoć hitnu pomoć, prvog liječnika opće prakse ili pedijatra, hitni bolnički odjel Virovitice ili člana kriznog tima.

ZAPISNIK O PROBLEMU ZA VRIJEME DNEVNOG ODMORA DJECE

Odgojna skupina: _____ broj nazočne djece: _____

Odgojitelji: _____

Prezime/ime djeteta: _____

Datum/godina rođenja: _____

Prezime/ime majke, zanimanje: _____

Prezime/ome oca, zanimanje: _____

Adresa stanovanja: _____

Broj telefona/mobitela _____

Kratak opis problema:

_____

_____

U _____, __20__ .g. _____

Potpis: _____

PROTOKOL ZA POSTUPANJE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM U VRTIĆU

NASILJE MEĐU DJECOM PODRAZUMIJEVAMO OSOBITO:

- Namjerno uzrokovan fizički napad u bilo kojem obliku: primjerice: udaranje, guranje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i sl. bez obzira je li kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda
- Psihičko i emocionalno nasilje prouzročeno operativnim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više njih
- Negativni su postupci: ogovaranje, nazivanje pogrdnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s djecom, nanošenje patnje i boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostale djece, oduzimanje stvari ili novca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenja djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih je i spolno uznemiravanje i zlostavljanje), kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

METODE, POSTUPCI I OBLICI RADA ZA POSTUPANJE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM U VRTIĆU

- u slučaju spoznaje o nasilju odmah konzultirati stručnu osobu u vrtiću
- poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema djetetu, a u slučaju potrebe zatražite stručnu pomoć u vrtiću
- u slučaju povrede, prema potrebi, tražiti liječničku pomoć
- postupiti prema preporuci više medicinske sestre ili liječnika te obavijestiti roditelje djeteta ili zakonske zastupnike
- odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti: krizni tim vrtića, ravnatelja i roditelje djeteta ili zakonske zastupnike, te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima događaja i izvijestiti ih o aktivnostima koje će poduzeti
- po prijavi, odnosno dojavu nasilja, odmah obaviti razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja, a u slučaju da je potreba liječnička intervencija, u razgovoru s višom medicinskom sestrom, stručnim timom vrtića, ravnateljem i liječnikom ako je to moguće
- ovi razgovori s djetetom obavljaju se uvijek u nazočnosti stručnih djelatnika odgojno – obrazovne ustanove, a na način da se postupa posebno brižno, poštujući djetetovo dostojanstvo i pružajući mu potporu
- roditeljima ili zakonskim zastupnicima djeteta, koje je žrtva vršnjačkog nasilja, dati obavijesti o mogućim oblicima savjetovanja i stručne pomoći djetetu u odgojno – obrazovnoj ustanovi i izvan nje, s ciljem potpore i osnaživanja djeteta te oporavka od traumatskog doživljaja
- obaviti razgovor s drugom djecom i odraslim osobama, koja imaju spoznaju o učinjenom nasilju, te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja
- pružiti pomoć djeci, svjedocima nasilja

- što žurnije obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje, uz nazočnost stručne osobe, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti na pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem će se slučaju odmah izvijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad, a po potrebi ili sumnji na počinjene kažnjive radnje, izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a odgojno - obrazovna ustanova će poduzeti sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u odgojno - obrazovnoj ustanovi
- pozvati roditelje ili zakonske zastupnike djeteta, koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, neprihvaćenošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih pozvati na uključivanje na savjetovanje ili stručnu pomoć unutar vrtića ili izvan nje (Hrvatski zavod za socijalni rad, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i sl.) i izvijestiti ih o obvezi odgojno-obrazovne ustanove da slučaj prijave nadležnom Hrvatskom zavodu za socijalni rad, službama za društvene djelatnosti, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu
- poduzetnim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sačiniti službene zabilješke kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koji će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima
- u sve aktivnosti vezane za sprečavanje nasilja među djecom, uključiti roditelje, zakonske zastupnike i stručne osobe kao aktivne sudionike i partnere kako bi se dugoročno promicala načela NENASILJA, kao pred uvjet kvalitetnog i sigurnog odrastanja djece
- u slučaju potrebe u neposrednom radu s djecom primijeniti akcijski plan i program za suzbijanje agresije i razvijanje primjerenih socijalno-emocionalnih odnosa među djecom u odgojnoj skupini.

ZAPISNIK O VRŠNJAČKOM NASILJU U VRTIĆU

Odgojna skupina: _____ broj nazočne djece: _____

Odgojitelji: _____

Prezime/ime djeteta: _____

Datum i godina rođenja: _____

Prezime/ime majke, zanimanje: _____

Prezime/ime oca, zanimanje: _____

Adresa stanovanja i broj mobitela: _____

KRATAK OPIS PROBLEMA: _____

U _____ . __20__ .g.

Potpis odgojitelja: _____

POPIS DJELATNIKA KRIZNOG TIMA

1. Ravnatelj
2. Odgojitelji

U slučaju odsutnosti bilo kojeg člana, isti je dužan pismeno ovlastiti drugu osobu koja ga zamjenjuje u odsutnosti.

PROTOKOL POSTUPAKA I MJERA NADZORA KRETANJA OSOBA U VRTIĆU

- obratiti pozornost na kretanje osoba u vrtiću
- ponuditi pomoć u kretanju po vrtiću sukladno dobivenoj informaciji (svi djelatnici)
- pratiti neuobičajeno kretanje osobe, ispratiti dotičnu osobu do izlaza
- informirati ravnateljicu ili od ravnatelja/ice ovlaštenu osobu, u njezinoj odsutnosti, i stručni tim o sumnjivom kretanju
- obratiti pozornosti na zatvaranje svih ulaza u vrtić
- u 10 sati zatvara se ulaz i roditelji koriste zvono
- spremačica zatvara ulaze, a u 15 sati ih otključava

UKOLIKO DJELATNICI PRIMIJETE OTVORENA VRATA, DUŽNI SU IH ZATVORITI.

RODITELJI, KOJI DOLAZE IZA 10 SATI, ZA ULAZ KORISTE ZVONO I DUŽNI SU PROVJERITI JESU LI IZA SEBE ZATVORILI VRATA.

4.2 MJERE ANTIKORUPCIJSKOG PROGRAMA

4.2.1 UVOD

Predškolska ustanova kao odgojno – obrazovna ustanova ima zadaću i odgovornosti da kod djece, već od najranije dobi, razvija moralne i društvene vrijednosti.

Važno je utjecati i na dostojanstvo i vrijednost odgojitelja i ostalih djelatnika Ustanove. Ozračje u Ustanovi direktno utječe na usvajanja društvenih vrijednosti kod djece, ali i na odnose sa zajednicom i roditeljima.

Segmentima u kojima je moguće pojavljivanje korupcije jesu:

- primanje djelatnika u radni odnos
- izbor dobavljača ili izvođača radova
- sukobi interesa
- primanje djeteta u vrtić
- etiketiranje djeteta u dječjem vrtiću

4.2.2 MJERE

U odnosu na dijete:

- odgojno-obrazovni rad s djecom
- provođenje igara u kojima se potiče moralni razvoj
- razvijanje humanih odnosa među spolovima
- nenasilno rješavanje sukoba
- stvaranje uvjeta i provođenja aktivnosti koje ističu vrijednosti prijateljstva
- stvaranje poticaja za uočavanje i rješavanje određenih situacija
- omogućavanje djetetu da na različite načine izrazi svoj doživljaj svijeta
- poticanje djeteta na aktivno sudjelovanje u rješavanju problema u životu skupine, obitelji...
- poticanje djeteta da govori o onome što radi, da riječima iskazuje svoje iskustvo i raspravlja o njemu
- poticanje svim aktivnostima i sadržajima razvoj djetetova samopouzdanja i osobnosti, kao preduvjeta za stvaranje „moralne osobe“ u budućnosti.

U odnosu na odgojitelje:

- uspostavljanje kvalitetnih međuljudskih odnosa
- poštivanje Kućnog reda u Dječjem vrtiću
- spoznavanje i poštivanje svih akata ustanove
- sprečavanje mogućih etiketiranja djece u kojima bih poznanstvo s odgojiteljem ili materijalna korist odgojitelja mogla utjecati na stanje u skupini i nejednak status za svu djecu
- sprečavanje korištenja svoje pozicije za obavljanje poslova koji dovode djelatnike u sukob interesa
- timskim radom utjecati na podjednake obveze i odgovornosti
- provođenje stručnog usavršavanja
- osvješćivanje o situacijama koje dovode do korupcije i mogućnostima da o njoj govore, predlaže aktivnosti i djeluje ako za to postoje uvjeti (odnosi se na korupciju u svim segmentima, a ne samo na predškolskom odgoju)

U odnosu na Osnivača u Upravno vijeće:

- poštivanje svih Akata Ustanove
- pravilno zasnivanje radnog odnosa osnovanu na traženim uvjetima
- pri odabiru izviđača radova vođenje brige o mogućim sukobima interesa
- odgovornost u trošenju sredstava
- odgovornost prema lokalnoj zajednici i društvu u cjelini

- uspostavljanje suradnje s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Agencijom za odgoj i obrazovanje, Virovitičko-podravskom županijom, Osnivačem i roditeljima
- stvaranje moralnih i materijalnih uvjeta za dostojanstvo i vrijednost odgojitelja i ostalih djelatnika Ustanove.

NOSITELJI PROGRAMA

Nositelji: Svi djelatnici Dječjeg vrtića

Nadzor: Članovi Upravnoga vijeća, Prosvjetno inspekcijski nadzor

Vrijeme provođenja: Tijekom pedagoške godine

4.3 PROSTORNI I TEHNIČKI UVJETI

U daljnjem tekstu donosimo prijepis o postojećim uvjetima materijalnog okruženja za provođenje predškolskog odgoja u vrtiću „Maslačak“ u Novoj Bukovici.

Prostorni i tehnički uvjetu zadovoljavaju čl. 43. Državnog pedagoškog standarda, što znači:

- Da je zgrada Dječjeg vrtića „Maslačak“ izgrađena i opremljena prema novom pedagoškom standardu, normativima za izgradnju i opremanje prostora vrtića, te zakonima i tehničkim propisima u građenju i ostalim područjima važnim za rad i boravak djece predškolske dobi u prostorima dječjeg vrtića.
- Da je prema standardima u vrtiću planiran upis mješovite skupine djece i to:
  - djeca od 5-7 godina,
  - djeca od 3-5 godine i
  - djeca u dobi od 6 do 36 mjeseci.

U slučaju potrebe smještaja djece s posebnim potrebama u redoviti program, broj će se djece umanjiti prema postojećim nuputcima u Državnom pedagoškom standardu.

- Da zgrada vrtića osigurava pedagoško-estetski poticajnu sredinu za odgoj i naobrazbu predškolske djece, te zadovoljava sve higijensko-tehničke zahtjeve i osnovna ekološka i estetska mjerila.
- Da površina na kojoj je ograđen vrtić i oko njega osigurana dovoljna kvadratura vanjskog prostora i zelenih površina zadovoljava državne pedagoške standarde.

4.4 MATERIJALNA I DIDAKTIČKA OPREMLJENOST VRTIČKOG PROSTORA

Za potrebe rada Dječjeg vrtića koristit će se novonabavljena oprema i didaktička sredstva koja će se tijekom godine nadopunjavati prema financijskim mogućnostima Osnivača.

U početku rada djeci će biti na raspolaganju:

1. OPREMA:

- namještaj (stolovi, stolici, ormari, garderobni ormarići, klupice, kutići, ležaljke) primjeren uzrastu djece

- panoi, zavjese
- opremljeni sanitarni čvorovi za djecu i osoblje (wc školjke, umivaonici, dozatori, držači papira, ogledala, police za pribor osobne higijene)
- centralno grijanje, zaštita na radijatoru
- primjerena dnevna i električna osvjetljenost

2. DIDAKTIČKA OPREMA

- centri igara (kutić kuhinje, građenja i konstruiranja, slikovnica, likovni, glazbeni, scenski, društvenih igra)
- kutić prirode i prirodnih materijala, didaktički neoblikovanog materijala
- igre za razvoj spoznajnih procesa, psihomotornih sposobnosti, govora, grupiranja i razvrstavanja, društveno- zabavne igre
- korištenje TV prijarnika, računala, glazbene linije, opreme za tjelesnu aktivnost u unutarnjem i vanjskom prostoru.

-

4.5 VELIČINA UNUTARNJEG I VANJSKOG PROSTORA

Prijepis podatka iz dokumentacije iz arhive Osnivača.

4.5.1 UNUTARNJI PROSTOR

Dječji vrtić "Maslačak" u Novoj Bukovici, smješten je u novom prostoru čiji prostorni i tehnički uvjeti zadovoljavaju čl.43. Državnog pedagoškog standarda.

Zgrada dječjeg vrtića ima ukupno neto površinu 434,50 m², a koja se sastoji od glavnog ulaza, vjetrobrana, spremišta i spremišta rekvizita, 2 hodnika, sobe za odgojne djelatnike, sobe za izolaciju bolesnog djeteta, 2 sanitarija za djelatnike, 2 sporedna ulaza, 3 sobe za dječji boravak, višenamjenska dvorana, 3 garderobe i sanitarija, terase, toplinske podstanice, kuhinje, 2 spremišta za djelatnike.

4.5.2 VANJSKI PROSTOR

Na površini građevinske čestice na kojoj se nalazi dječji vrtić osigurano je zelene površine sukladno Standardu.

Vanjski prostor oko samog objekta ograđen je, te predviđen za vanjske aktivnosti djece. Vanjski je prostor zatravljen, pa se tu može odvijati dio programskog rada s djecom pod nadzorom odgojitelja. Vanjski prostor posjeduje dječje igralište.

5 ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

Odgojno-obrazovni rad bazirati će se na sljedećim zadaćama s ciljem:

- usklađivanja s novim Državnim pedagoškim standardima
- konstruiranja poticajnog okruženja uz određivanje indikatora kvalitete poticajnog okruženja
- kakvoće biranih poticaja u poticajnom okruženju uz naglasak na kakvoći centara, a ne kvantiteti brojnosti centara
- edukacije i samoedukacije o sigurnosti djece
- cilj; identifikacija i prevencija utjecaja potencijalno rizičnih situacija
- osiguravati, praćenjem dječjeg interesa, promjenjiv i prilagodljiv prostor s obzirom na broj djece u skupni i njihov uzrast (mješovita skupina)
- uključivanje roditelja kao partnera u kreiranje odgojno-obrazovnog rada, te aktivnog sudjelovanja u ostvarivanju odgojno-obrazovnih sadržaja s obzirom na strukturu roditelja
- razvijanje odgojiteljeve kompetencije uz osiguravanje stalnog stručnog usavršavanja u ustanovi i izvan nje te primjenjivanje u vlastitoj praksi stečenih iskustava sa stručnih usavršavanja u struci.

U svim odgojnim skupinama, odgojno - obrazovni rad temeljit će se na Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23) i podzakonskim aktima, na Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture HR, br. 7/8 od 18. lipnja 1991.godine) i bit će prilagođen razvojnim potrebama djeteta, te socijalnim, ekonomskim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji polaznika našega vrtića i sredine u kojoj živimo.

Sukladno Godišnjem planu i programu rada ustanove, odgojitelji će dnevno planirati aktivnosti, sadržaje, materijale i sredstva ponuđena djeci, bilježiti zapažanja o njihovim aktivnostima, reakcijama, ponašanju, kako bi svakodnevno pratili u kolikom intenzitetu i na koji način potiču razvoj svakog pojedinog djeteta i pojedine skupine djece u cjelini, osim dnevnih planova i zapažanja, pedagošku dokumentaciju odgojitelja sačinjavat će tjedni i tromjesečni planovi i valorizacija rada, plan suradnje s roditeljima i plan permanentnog stručnog usavršavanja kao i izvješća o realizaciji istih (sve u skladu s propisima pedagoškom dokumentacijom).

Svaka skupina imat će registrator s podacima o djeci u skupini (kopija prijave djeteta, bilješka s inicijalnog intervjua, izjava o dovođenju/odvođenju djeteta, podaci o individualnom praćenju djeteta i drugi nalazi i mišljenja za pojedino dijete ukoliko postoje).

Odgojitelji će voditi i imenik skupine, foto-dokumentaciju i video-zapise s aktivnosti pojedine skupine, te zajedno s djecom izrađivati „ljetopis" njihovog vrtića; bilježit će važna zapažanja o pojedinom djetetu u individualni dosje djeteta, a o djeci s posebnim potrebama vodit će se posebna dokumentacija koju će osim individualnog dosjea sačinjavati i bilješke s opservacija psihologinje, defektologinje ili nekog drugog vanjskog stručnjaka, njihova mišljenja i nalazi.

Odgojno-obrazovni rad planirati će se i programirati kroz zakonski propisanu dokumentaciju:

Godišnje planiranje i programiranje uz mogućnost stalne dopune

tromjesečno orijentacijsko

tjedno

dnevno

ostalo

Planira se timski rad na prijedlog odgojiteljica, ravnatelja/ice, te ostalih zaposlenika s obzirom na područje rada

Planira se orijentacijski, bazirajući se na interesima pojedine djece i čitave skupine. U konkretne aktivnosti uvrstiti, gdje je to god moguće, prema mogućnostima djeteta, antikorupcijske sadržaje preventivnog cilja u kontinuitetu rezultata provođenja istih posljednjih godina.

Odgojitelji će voditi sljedeću pedagošku dokumentaciju prema Pravilniku o vođenju pedagoške dokumentacije

Matična knjiga djece

Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine

Imenik djece

Ljetopis dječjeg vrtića

Godišnji plan i program rada dječjeg vrtića

Godišnje izvješće o ostvarivanju plana i programa dječjeg vrtića

Individualni plan i program stručnog usavršavanja

Individualni dosje djeteta

Evidencija zamjena odgojitelja

Zapisnici

Dodatna dokumentacija grupe:

individualno praćenje djece

praćenje djece s poteškoćama u razvoju i ponašanju

praćenje svakog djeteta po razvojima uz bilježenje i evidentiranje trenutnog stupnja razvoja u odnosu na prosječnu dob pojedinca

suradnja s Obiteljskim centrom Virovitičko-podravske županije

statistička obrada pojedinih istraživanja, ispitivanja za koja se tijekom godine utvrdi da su poželjna za pedagošku praksu te su konkretni materijali-dokumentacija skupine, djeteta, a koji služe za dijete, roditelja, odgojitelja te kao kvantitativni i kvalitativni analitički rezultati jednogodišnjeg, ali i višegodišnjeg rada skupine, odnosno razvoj djeteta osobno

implementacija vrtićkih projekata u lokalnu zajednicu

rad na projektima: na razini jedne skupine, više skupina.

Odgojno-obrazovni rad s djecom trebao bi polaziti od stava da je svako dijete originalno te da

pristupa rješavanju problema na osoban, spontan i drugačiji način.

Razdoblje od rođenja do polaska u školu jest razdoblje od posebne važnosti za cjelokupni razvoj djeteta. Dijete ove dobi prvenstveno uči sudjelujući i čineći. Stoga je za ostvarivanje razvojno primjerenih programa potrebno sigurno, privlačno, zanimljivo, raznovrsno i poticajno okruženje u kojem djeca i odrasli svakodnevno žive i uče. Treba naglasiti važnost okruženja kao realnog programa koji uključuje odrasle u neposrednu i posrednu komunikaciju s djecom, organizacija fizičkih, materijalnih i socijalnih uvjeta, te slobodan djetetov izbor svega što mu takvo okruženje nudi.

Prilikom planiranja odgojno-obrazovnoga rad potrebno je pratiti interese djece te planirati primjerene sadržaje.

Oblikovanjem i poticanjem materijalne sredine te izborom i rasporedom igračaka i drugih materijala treba utjecati da kroz igru dijete uspostavlja i proširuje emocionalno socijalne veze te kvalitetne odnose s odraslima i drugom djecom.

Na razini svih skupina programski će se odrediti zadaće na način jasličke i mješovite skupine, ali ćemo zbog lakšeg praćenja odrediti razvojne zadaće prema dobi djece koje će onda odgojitelji pratiti ovisno o strukturi svoje skupine.

SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ I RAZVOJ LIČNOSTI

Razvoj pojma o sebi (samostalnost, samopouzdanjem i samovrednovanje)

- poticati djecu na izražavanje svojih misli, osjećaja, potreba, omogućiti djeci razvijanje pozitivne slike o sebi, o svojim mogućnostima, o realnoj slici sebe
- podnošenje neuspjeha
- omogućiti djetetu osjećaj da je voljeno, zbrinuto i prihvaćeno od djece, odgojitelja i ostalih djelatnika
- samostalno pranje ruku uz sve popratne radnje i objašnjenje o potrebama pranja
- uočavanje prljavih ruku i noktiju
- uočavanje potrebe brisanja nosa, samostalno uzimanje maramice i brisanje nosa
- samostalno pranje lica, kontrola u ogledalu
- češljanje
- pravilo pranje zubića
- uredno odlaganje pribora
- održavanje garderobe prostora
- samostalno svlačenje i oblačenje
- poticati na samostalnost kod jela, upotrebljavanjem adekvatnog pribora
- kulturno ponašanje
- samostalnost kontrole i obavljanje fizioloških potreba
- poticati dijete na samostalno uočavanje problema i pokušaj rješavanja tog problema

- razvijati kod djeteta realnu sliku o sebi i o vrednovanju svojih sposobnosti i uradaka
- spoznaja o opasnim predmetima u okolini i mogućnost samozaštite
- opasnost na putu do kuće, opasnost u kući, u vrtiću
- razvijati sposobnost djeteta da brine o sebi na izletu
- razvijati sposobnost brige o sebi (što radim kad sam bolestan, kad mi je hladno, kad se ozlijedim, kad pokisnem)

SOCIJALNI RAZVOJ

- potaknuti dijete na sudjelovanje u aktivnostima važnim za čitavu skupinu
- razvijati osjećaj pripadnosti obitelji skupini u vrtiću
- poticati konstruktivno rješavanje sukoba
- razvijati poštovanje prema svima koji se brinu za sigurnosti djece u obitelji, vrtiću i neposrednoj okolini
- utvrditi pravila društveno prihvaćenog ponašanja
- učiti djecu da čuvaju svoju i tuđu imovinu
- poticati djecu na usvajanje zdravog načina života
- poticati djecu na pomoć drugima
- poticati dijete da nekog razvesele i obraduju
- razvijati osjećaj suosjećanja i poštivanja
- razumijevanje obveza članove grupe
- razumijevanje potreba članova grupe
- razumijevanje osjećaja i prava članova grupe
- različitost među djecom isticati kao bogatstvo života
- primjenjivanje pravila ponašanja u međusobnim sukobima zbog istih želja (čekanje na red bez guranja,...)

EMOCIONALNI RAZVOJ

- razvijati kod djeteta emocije koje izražavaju
- potaknuti ga da postane svjesno svojih emocija
- poticati dijete na istraživanje negativnih emocija na društveno prihvatljiv način
- odlaganje potrebe za zadovoljavanjem trenutnih želja, radi sebe, ali i radi drugih
- mogućnost kontrole u djetetu nepoznatim situacijama, a za dijete opasnima
- razvijanje kontrole agresivnih osjećaja i mogućnosti izražavanja govorom
- shvaćanje i kanaliziranje sljedećih emocija: agresivnosti, pasivnosti, egocentričnosti, osjećaja

Ljubomore, sebičnosti

MORALNI RAZVOJ

- razumijevanje i uvažavanje poželjnih ponašanja
- poštivanje prava i svojine drugih
- poštivanje i prihvaćanje svakog ljudskog bića
- poštivanje žive i nežive prirode
- prihvaćanje istine, ljubavi, opraštanja, suosjećanja, pravednosti
- spremnost pomaganja drugima
- solidarnost

SPOZNAJNI RAZVOJ

- potaknuti dijete na uočavanje prostornih, vremenskih, kvantitativnih i kvalitativnih svojstva u prirodi, biljnom i životinjskom svijetu, društvenoj sredini, društvenim zbivanjima
- razvijati sposobnost uviđanja zajedničkih svojstava, grupiranje predmeta i pojava
- poticati na uočavanje problema i samostalnost traženja odgovora
- poticati djecu na opažanje gledanjem, slušanjem, opipom, mirisom, okusom
- poticati djecu na istraživanje i samostalno rješavanje problema
- poticati, analitičko i sintetičko mišljenje kod djece
- razvijati stabilnost pažnje
- poticati slušno-govorne memorije
- razvijanje stabilnosti i vizualne memorije
- poticati voljno usmjeravanje pažnje
- poticanje slušne percepcije
- poticati dijete na utvrđivanje uzročno-posljedičnih veza
- razvijati pozornost i koncentraciju
- poticati dijete na istraživanje i manipuliranje predmetima
- poticati mogućnost razumijevanja društvenih zbivanja i odnosa među ljudima
- definiranje pojmova uporabnim svojstvima i podvođenjem pod viši pojam
- stvaranje klase pojmova
- sposobnosti prilagodbe na nove situacije
- osjetljivost na fine razlike u odnosu na predmete, pojave, stvari
- sposobnost za mijenjanje direkcije u mišljenju i oslobođenje od misaona klišeja
- strukturiranje vremena i prostora
- klasifikacija prema jednom svojstvu ili više svojstava
- usvajanje brojeva, pojam broja, količine
- mogućnost shvaćanja fizikalnih pojava
- mogućnost shvaćanja strukture i funkcije predmeta
- otkrivanje višeznačnosti jednog pojma
- definiranje pojmova uporabnim svojstvima

GOVOR, KOMUNIKACIJA, ISTRAŽIVANJE I STVARALAŠTVO

- govorni razvoj (artikulacija – rječnik, jezik)
- razvoj komunikacijskog sustava (verbalna, neverbalna i simbolička komunikacija)
- razvoj različitih oblika istraživanja: govornog, scenskog, likovnog, glazbenog, tjelesnog...
- razvoj stvaralaštva u različitim područjima istraživanja
- poticati djecu na pravilnu artikulaciju glasova i pravilno izgovaranje
- razvijanje mogućnosti svrhovitog interpersonalnog (neposredno verbalnog sporazumijevanja u različitim situacijama – razgovor s djecom, odraslima, s više osoba)
- razlikovanje glasnog i tihog govora
- razvijati monološki i dijaloški govor
- poticati djecu na prepričavanje doživljenog
- učiti slušati druge, razumjeti poruku
- provoditi igre za razvijanje govornog aparata
- razvijati interes za književna djela i pozitivne osjećaje prema knjizi pomoću brojlica, zagonetaka, stihova, priča, bajki, basni, dramatizacija, pripovjedaka
- razvijati sposobnost lutkarskog iskaza i dramatizacije priča
- sposobnost izražavanja gestom, pokretom, mimikom, tijelom
- sposobnost korištenja zavisno i nezavisno složenih rečenica
- korištenje apstraktnih pojmova
- sposobnost korištenja svih gramatičkih struktura u kompleksnijim opisima i razgovorima
- poticanje samostalnog započinjanja razgovora, da se osjeća sigurno i ravnopravno u komunikaciji
- sposobnost stvaranja i izmišljanja novih riječi
- njegovanje sposobnosti uporabe likovno-tehničkih sredstava i upoznavanje raznih likovnih tehnika (crtanje, slikanje, građenje, modeliranje, izrezivanje, origami, kolaž...)
- sudjelovanje u uređivanju prostora vlastite okoline
- razvijati osjećaj za lijepo i estetsko
- razvijati glazbenu osjetljivost i poticati istraživanje glazbe pokretom, organizirati igre uz pjevanje, male glazbene aktivnosti te slušanje vokalne i instrumentalne glazbe
- razvijati osjećaj za ritam i za njegovo prepoznavanje, poticati pjevanje pjesama s određenom pozornošću u opsegu D1-H1-C2 te njegovati ljubav prema narodnom stvaralaštvu i folkloru.

MAKROPROGRAM ZA PREDŠKOLU I PREDMATEMATIČKE VJEŠTINE

Program predškole odvijati će se u redovnom programu s ojačanim radom na pripremi za školu u vremenu rada s nespavačima, te prema interesima predškolske djece tijekom dana.

Rad će se posebno evaluirati u osobnu mapu predškolaca te će se moći dati na uvid prilikom upisa u redovitu školu.

1. Upoznavanje odnosa u prostoru
2. Uspoređivanje
3. Svrstavanje i razvrstavanje
4. Sparivanje i pridruživanje
5. Jednako, za jedan više, za jedan manje
6. Mehaničko brojenje
7. Brojevno pridruživanje

8. Prepoznavanje brojeva i pridruživanje brojeva količini
  9. Usporedba brojeva u glavi
- Razvojne zadaće

1. UPOZNAVANJE ODNOSA U PROSTORU

GOVOR, KOMUNIKACIJA, STVARALAŠTVO

- razvoj slušanja i razumijevanja govora
- postavljanje pitanja i održavanje razgovora tijekom rada
- jačanje interesa za učenje brojeva i slova
- usvajanje gramatičkih pravila
-

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- reguliranje emocija - strah od neuspjeha
- poticanje samovrednovanja, samopouzdanja
- poticanje suradnje s ostalim vršnjacima
-

SPOZNAJNI RAZVOJ

- razvoj i spoznaja o prostornoj orijentaciji
- razvoj pamćenja, pozornosti i koncentraciji

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- razvoj koordinacije i preciznosti kod pisanja i rješavanja zadataka u radnim listovima
- razvoj pravilnog držanja tijela kod sjedenja

2. USPOREĐIVANJE

GOVOR, KOMUNIKACIJA, STVARALAŠTVO

- razumijevanje postavljenog zadatka na radnom listiću
- domišljatost u istraživanju različitim materijalima
- bogaćenje rječnika novim pojmovima

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- razvoj osjetljivosti za kombinacije - spajanje, grupiranje istih predmeta
- razvoj osjetljivosti za volumen

SPOZNAJNI RAZVOJ

- razvoj vizualne percepcije - uočavanje razlika između određenih pojmova
- razvoj pozornosti, promatranje

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- razvoj preciznosti pokreta (bojanje do crte)
- razvoj fine motorike prstiju (razvrstavanje jesenskih plodova)
- poticanje pravilnog držanja tijela u sjedećem položaju

3. SVRSTAVANJE I RAZVRSTAVANJE

GOVOR, KOMUNIKACIJA, STVARALAŠTVO

- bogaćenje rječnika
- razvoj osjetljivosti za kombinacije – spajanje istih predmeta ili po određenom svojstvu
- razvoj osjetljivosti za volumen, uočavanje određenih detalja

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- poštivanje pravila u rješavanju zadataka
- poticanje suradničkog odnosa s vršnjacima, ali i razvoj samostalnosti

SPOZNAJNI RAZVOJ

- razvoj operativnog mišljenja, vizualne percepcije

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- razvoj fine motorike i preciznosti u baratanju raznim sitnim predmetima i npr. jesenskim plodovima kod razvrstavanja

4. SPAJANJE I PRIDRUŽIVANJE

GOVOR, KOMUNIKACIJA, STVARALAŠTVO

- poticati djecu na istraživanje svojih misli

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- poticanje ustrojstva pri radu
- poticanje djece na samostalno uočavanje i pokušaj rješavanja

SPOZNAJNI RAZVOJ

- stjecanje iskustva o predmetnoj, prirodnoj i društvenoj sredini (zapažanje razlika i sličnosti)
- razvoj vizualne percepcije

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- razvijanje fine motorike prstiju pomoću raznih igara – igre prstićima, spajanje točkica u crtež, nizanje kuglica na uzici...

5. JEDNAKO, ZA 1 VIŠE, ZA 1 MANJE

GOVOR, KOMUNIKACIJA I STVARALAŠTVO

- upoznavanje s jezikom zbrajanja i oduzimanja
- razvoj koncentracije i zaključivanja
- razumijevanje postavljenih zadataka na radnome listiću

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- razvoj samovrednovanja
- regulacija emocija – strah od neuspjeha
- učenje poštivanja pravila i dogovora
- razvoj pozornosti

SPOZNAJNI RAZVOJ

- usvajanje pojma „niz“
- razvijanje pamćenja, mišljenja, rješavanja problema
- razvoj taktilne percepcije u baratanju predmetima

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- vježbanje šake i gipkosti prstiju
- igra prstima – brojimo uz pomoć njih

6. MEHANIČKO ZBRAJANJE

GOVOR, KOMUNIKACIJA, STVARALAŠTVO

- pravilno izgovaranje brojeva
- razumijevanje izgovorenih riječi

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- razvijanje slušno – motorne koordinacije

7. BROJEVNO PRIDRUŽIVANJE

GOVOR, KOMUNIKACIJA I STVARALAŠTVO

- usvajanje pojma „broj“, riječi „više, manje, jednako“
- usvajanje načela da je redosljed brojeva uvijek isti, brojimo 1, 2, 3 nikad 2, 1, 3

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- razvoj suradnje s vršnjacima u igri
- ustrajnost u radu

SPOZNAJNI RAZVOJ

- sposobnost prepoznavanja i nastavka određenog niza
- razumijevanje zakonitosti vezanih uz brojeve i njihove međusobne odnose
- usvajanje elemenata u sklopu

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- istodobna koordinacija brojeva i dodirivanja predmeta

8. PREPOZNAVANJE BROJEVA I PRIDRUŽIVANJE BROJEVA KOLIČINI

GOVOR, KOMUNIKACIJA I STVARALAŠTVO

- usvajanje pojmova „skup nečega“
- razumijevanje objašnjenja određenog zadatka

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- učenje poštivanja pravila i dogovora
- suradnički odnos tijekom igre

SPOZNAJNI RAZVOJ

- razvoj osjetljivosti za kombinacije

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- razvoj taktilne percepcije (stavljanje oraha u posudu s brojevima)
- razvoj preciznosti (gađanje boca)
- razvijanje vizualno – motorne koordinacije

9. USPOREDBA BROJEVA U GLAVI

GOVOR, KOMUNIKACIJA I STVARALAŠTVO

- bogaćenje rječnika raznim pričama u kojima se spominju brojevi
- poticanje govornog stvaralaštva
- uporaba dijaloškog govora

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ

- prihvaćanje neuspjeha – regulacija emocija
- poticanje sigurnosti u rješavanju zadataka

SPOZNAJNI RAZVOJ

- razvoj pozornosti i koncentracije
- sposobnost uočavanja veza i odnosa između predmeta i brojeva
- razvoj slušne percepcije
- razvoj mišljenja i sposobnosti za rješavanje problema

PSIHOMOTORIČKI RAZVOJ

- razvoj preciznosti u igri s brojevima

6 NJEGA, SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

„Imaš pravo na najbolju moguću zdravstvenu skrb, ispravnu vodu za piće, kvalitetnu hranu, čistu i sigurnu okolinu i informacije koje će ti pomoći da budeš zdrav i zdravo rasteš”.

(Konvencija UN-a o pravima djeteta)

Prema članku 40. Državnog pedagoškog standarda provedene mjere zaštite predškolske dobi obuhvaćaju sve potrebne preduvjete za osiguravanje pravilnog rasta i razvoja predškolske djece u dječjem vrtiću.

Zato je u vrtiću potrebno osigurati:

- sustavno praćenje rasta i razvoja djece te stanja uhranjenosti
- preventivne programe i mjere za smanjenje zaraznih bolesti i prevenciju ozljeda
- mogućnost provođenja organizacijskih oblika rada tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog rada (program kretanja).

Zadaće pedagoškog kadra:

Provođenje i analiza anketa roditelja novoprimljene djece radi prikupljanja informacija o zdravstvenom statusu djece:

- individualni razgovor s roditeljima djece koja po prvi put polaze vrtić
- osnovna polazišta: sigurnost djeteta kao bazična potreba i pravo djeteta: aspekti sigurnosti (unapređivanja uvjeta unutarnjeg i vanjskog prostora, unapređenje organizacije uvjeta rada, korištenje ljudskih resursa za povećanje nadzora nad sigurnošću djece i okruženja)
- analiza posebnih potreba pojedine novoupisane djece
- roditeljski sastanak na temu upoznavanja roditelja s prihvatom takvog djeteta
- prikupljanje i evidentiranje tih podataka u individualne zdravstvene kartone djece
- utvrđivanje urednosti dokumentacije vezane uz liječničke potvrde te preventivno identificiranje djece koja nisu procijepljena
- identifikacija djece s posebnim potrebama: utvrđivanje broja takve djece, klasificiranje prema određenim potrebama, obavljanje posebnih individualnih i skupnih razgovora vezanih uz djecu s posebnim potrebama radi što bolje korelacije na svim razinama prije upisa te kod adaptacije iste djece u skupine, uvid u zdravstvene svjedodžbe sve djece radi utvrđivanja posebnih potreba te pravovremena priprema odgojitelja i skupine za prihvata djece s posebnim potrebama.

6.1 PLANIRANJE JELOVNIKA/PREHRANA DJECE

Prehrana djece u vrtiću utvrđena je propisom koji je donio ministar nadležan za zdravstvo uz

suglasnost ministra nadležnog za obrazovanje.

U odnosu na trajanje programa osigurat će se 4 obroka.

Potrebno je organizirati i imenovati voditelja za praćenje kvalitete prehrane djece te redovito kontrolirati kakvoću jelovnika prema potrebama propisanim od Ministarstva zdravstva.

Cilj:

- utvrđivanje prehrane navikavanjem na biološki vrijedne namirnice, nove načine pripreme poznatih jela
- poticanje odgojnog utjecaja odgojitelja na razvoj navika pravilne prehrane kod djeteta
- razvijanje kulture uzimanja zdrave hrane kod djece i kod roditelja
- voćno-mliječni obrok kao dodatni obrok
- uz suradnju s odgojiteljem i njegovim usvajanjem osnovne zdravstvene kulture.

Zadaće:

- poticati poštivanje principa samoposluživanja
- pravilno serviranje jela
- omogućiti izražavanje dječjih prava putem sudjelovanja djeteta u kreiranju jelovnika uz dogovor s kuharicom
- redovito praćenje kvalitete namirnica od strane Zavoda za javno zdravstvo Virovitičko-podravске županije
- redovito praćenje stanja uhranjenosti, pothranjenosti i eventualne preuhranjenosti pojedine djece radi pomoći djeci oko kulture pravilne prehrane
- provođenje antropometrijskih mjerenja radi kvantitativne analize, ali i praćenja kvalitativnih tipa istih mjerenja u smislu kako određeno prethodno pothranjeno ili preuhranjeno dijete izražava svoje osjećaje u skupini (praćenje socioemocionalnog razvoja ili utjecaja težine na samopouzdanje djeteta u skupini) - višegodišnje praćenje
- individualni rad s roditeljima preuhranjene ili pothranjene djece u skupini

HACCP kontrola provodit će se sukladno zakonu.

6.2 SKRB O DNEVNOM RITMU

- utvrditi potrebu djeteta za spavanjem
- stvaranje uvjeta za rad s djecom koja nemaju potrebu za spavanjem - indikator kvalitete vremena za nespavače
- poboljšati kakvoću spavanja materijalnim uvjetima (osigurati adekvatno zamračenje prostorija roletama, odvajanje nespavača radi mogućnosti mirnog odmora djece koja imaju potrebu spavanja)
- senzibilizirati roditelje i širu društvenu zajednicu za poduzete sigurnosne mjere za dijete u vrtiću
- osigurati i zadovoljiti potrebe u mješovitim skupinama te različite potrebe djece prema dobi

6.3 BORAVAK NA ZRAKU

- stvarati uvjete za potpunu realizaciju svih sigurnosnih mjera na igralištima (saniranje pješčanika, zaštitna ograda u vrtiću) - sigurnosno-zaštitni programi
- svakodnevnim provođenjem aktivnosti na zraku jačati imunitet te poticati pravilan razvoj dječjeg organizma i očuvanja zdravlja
- povećati brigu oko redovitog provođenja jutarnjih tjelovježbi, kraj otvorenog prozora, u vrijeme kada djeca zbog vremenskih prilika ne mogu boraviti na zraku
- omogućiti boravak na terasi uz različite sadržaje u vremenski nepovoljnim uvjetima za šetnje ili dulji boravak na zraku
- samostalno ili uz suradnju sa školom ili nastavnicima tjelesne kulture koristiti dvorane za dulje rekreacije djece
- poboljšati i proširiti interes djece za uključivanje u različite vrste sportova
- kontinuirano voditi brigu oko tjelesnog vježbanja tijekom čitave radne godine
- iskoristiti vremenske prilike za različite sportove i rekreacije (klizanje, sanjkanje, plivanje, vožnja biciklima te ostalim sredstvima kretanja u manjim skupinama).

Cilj: maksimalno korištenje svih raspoloživih prostora za provođenja različitih oblika kretanja u bližoj i daljoj okolini

Zadaće:

- uključivanje sve djece prema svojim sposobnostima u određene oblike boravka i kretanja na zraku
- formiranje zdravstvenog kutića za roditelje s aktualnostima vezanim uz rast i zdravlje djece vrtićke dobi
- utvrđivanje eventualnih poteškoća kod pojedine djece vezanih uz deformaciju kralježnice, stopala te smetnje vida i sluha
- organizirati preglede i kontrole s ortopedom, okulistom te specijalistima za određene poteškoće bez obzira je li ih uočio odgojitelj ili roditelj.
- Jednodnevni boravci u prirodi - uz osiguranje te sigurnosno-zaštitnih mjera kao prevencija nezgoda u provođenju istih:
- maksimalno koristiti blagodati seoskih krajolika te mogućnosti čestih boravaka i šetnji u bližoj okolini
- organizirati što više sadržaja u prirodi
- koristiti prirodne resurse za odgojni rad koji koristi zdravstvenom stanju djece

U sve odlaske uključiti roditelje kao pratnju radi osiguranja svakog djeteta.

6.4 PRAĆENJE PSIHOFIZIČKOG RAZVOJA DJECE

- stalni nadzor djece s ciljem otkrivanja oboljenja i prevencije
- preventivne mjere sprječavanja vršnjačkog nasilja (suradnja s Hrvatskim zavodom za socijalni

rad, županijska služba Virovitica, područni ured Slatina)

- individualan rad i razgovor prema potrebi s djecom i roditeljima, postupanje po Protokolu o vršnjačkom nasilju uz suradnju s suradnja s Hrvatskim zavodom za socijalni rad, županijska služba Virovitica, područni ured Slatina i prema potrebi Obiteljskim centrom Virovitičko-podravске županije
- individualni rad i razgovori s roditeljima, prema potrebi i sa stručnjacima u svezi djece koja se nalaze u brakorazvodnim parnicama i pri određivanju skrbništva nad djecom
- trijaža djece sa simptomima bolesti
- suradnja s liječnicima upisane djece te nadležnim pedijatrima radi bolje upućenosti u zdravstveno stanje djece
- suradnja sa Suvagom u Zagrebu
- evidentiranje zaraznih bolesti i poduzimanje radnji radi sprečavanja istih
- zbrinjavanje manjih povreda u vrtiću
- evidentiranje svih povreda u vrtiću
- praćenje procijepljenosti sve upisane djece
- praćenje pobola djece te sačinjavanje izvješća na kraju radne godine
- nadopuna prve pomoći u objektu uz pomoć donatora
- povremeni roditeljski sastanci a ciljem zdravstvene poduke roditelja
- česti informativni letci i pojedini isječci s ciljem poučavanja roditelja u odnosu na inovativnost zdravstvenih savjeta
- prema procjeni provoditi i uvoditi zdravstvene aktualne teme, po godišnjim dobima ili prema potrebama grupe na roditeljske sastanke
- edukacija odgojitelja u smislu bolesti koje nose djeca u određenim skupinama na razini Odgojiteljskog vijeća (Teme: prevencija karijesa, preventivni zdravstveni programi s ciljem očuvanja zdravlja i dr.)
- zdravstvene radionice na temu zdravlja uz suradnju s liječnicima opće prakse ili specijalistima (tijekom godine)

6.5 PLAN SANITARNO-HIGIJENSKOG NADZORA

- redoviti nadzor Higijensko-epidemiološke službe Zavoda za javno zdravstvo Virovitičko-podravске županije vezano uz kakvoću namirnica koje se pripremaju u vrtiću
- mjere HACCP sustava
- nadzor Higijensko-epidemiološke službe s ciljem poboljšanja čistoće prostora
- praćenje epidemiološke situacije i poduzimanja adekvatnih mjera za suzbijanje i prevenciju zaraznih bolesti u unutarnjem i vanjskom prostoru

- visoka razina dezinfekcije
- dezinfekcija i deratizacija u objektu i izvan objekta
- kontrola mikrobiološke ispravnosti hrane
- praćenje polaganja higijenskog minimuma kuharice
- redovito obavljanje sanitarnog pregleda svih radnika koji su u doticaju s djecom, odgojitelja, kuharica, prema Zakonu
- suradnja sa sanitarnom inspekcijom Virovitičko-podravske županije glede poboljšanja kakvoće rada vezano uz ustanove dječjeg vrtića.

7 NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNO – OBRAZOVNIH RADNIKA

Obrazovanje odgajatelja, zbog službenosti posla tj. Slojevitosti zadaća u ostvarivanju ciljeva i provođenja suvremeno koncipiranog predškolskog odgoja zahtjeva cjeloživotno učenje.

Stručno usavršavanje provodit će se prema Katalogu Agencije za odgoj i obrazovanje, te Ministarstva znanosti i obrazovanja, interno u vrtiću, Županiji i Republici Hrvatskoj, a ako se osiguraju sredstva i izvan granica Republike Hrvatske, kroz Odgojiteljsko vijeće, na razini Županije i šire, prema procjeni potrebe ovisno o temi.

PLAN STRUČNOG TIMA ZA PRAĆENJE PRIPRAVNIKA

Stručni će tim raditi prema zakonskim obvezama, te s pripravnikom utvrditi Plan stažiranja.

PLAN PRIPRAVNIČKOG STAŽA

Rujan 3 h – praćenje mentora	- upoznavanje s radom ustanove - ustrojstvo rada - interakcijsko komunikacijski odnosi odgojitelja, djece i roditelja - praćenje rada mentora
Listopad 3 h – praćenje mentora 1 h – praćenje pripravnika – njegov odnos s djecom	- planiranje i pripremanje poticaja prateći interes djece
Studeni 3 h – praćenje mentora	- izrada dnevne pripreme - sudjelovanje na roditeljskom sastanku
Prosinac 3 h – praćenje mentora 1 h – praćenje pripravnika	- uređivanje centra za informiranost roditelja - samostalnost izvođenja odgojno – obrazovnog rada
Siječanj 3 h – praćenje mentora	- individualno permanentno usavršavanje - izrada tromjesečnog plana, tjednog, dnevnog
Veljača 3 h – praćenje mentora 2 h – praćenje pripravnika	- nazočnost povjerenstva u radu pripravnika
Ožujak 3 h – praćenje mentora 1 h – praćenje pripravnika	- suradnja s roditeljima - vođenje roditeljskog sastanka
Travanj 3 h – praćenje mentora	- organizacija druženja s roditeljima ili posjeta

2 h – praćenje pripravnika	
Svibanj	- nazočnost povjerenstva
3 h – praćenje mentora	- organizacija izleta ili posjeta
2 h – praćenje pripravnika	
Lipanj	- kulturni i javni nastupi s djecom
3 h – praćenje mentora	- praćenje povjerenstva prema potrebi
1 h – praćenje pripravnika	

8 SURADNJA S RODITELJIMA

Bitni zadatci:

- sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom radu
- unapređenje komunikacije i partnerstva s roditeljima
- rad na kakvoći roditeljskih sastanaka, a ne kvantiteti

Sadržaji i strategije

- sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom radu
- komunikacijski roditeljski sastanci
- rasprava i dogovor o bitnim elementima djetetova života u radu vrtića, dnevnom ritmu, potrebama djeteta
- tjedni „sat informacija“ nakon radnog vremena u okviru ostalih poslova, individualno, sa svakim roditeljem uz konkretne elemente praćenja svakog djeteta (osobine djeteta)
- uključivanje roditelja u provođenje sadržaja prema svojoj stručnoj spremi
- roditelj kao nositelj teme na roditeljskom sastanku

Proširenje znanja roditelja

- preko edukativnih materijala dostupnih u centru za roditelje
- edukativne radionice sa stručnim osobama prema situacijskoj potrebi skupine
- boravak roditelja u skupini i nakon perioda adaptacije tijekom čitave godine kada roditelj to poželi
- uključivanje roditelja u obogaćivanje i mijenjanje postojećeg konteksta djetetova okruženja, interijera i eksterijera vrtića
- roditeljski sastanci edukativnog tipa
- roditeljski sastanci komunikacijskog tipa
- roditeljski sastanci radioničkog tipa
- uključivanje roditelja i djeteta u kreiranju odgojno obrazovnog programa
- uključivanje roditelja prema potrebama radova tima vrtića u konkretne aktivnosti.

Suradnju s roditeljima ostvarujemo putem različitih oblika.

INDIVIDUALNA SURADNJA

- individualni razgovori prije dolaska djeteta u vrtić
- planirani razgovori s roditeljima na inicijativu roditelja ili odgajateljice
- ankete i upitnici za roditelje

- kutije za prijedloge i primjedbe na ulazu vrtića.

RODITELJSKI SASTANCI

- obavezno 4 puta na godinu
- među radionice uvrstiti i radionice s roditeljima
- roditelj kao nositelj teme na roditeljskom sastanku
- uvođenje roditeljskih sastanaka komunikacijskog tipa
- uvođenje roditeljskih sastanaka radioničkog tipa
- za roditelje novoprimljene djece
- za program predškolske
- za kreativne programe.

KUTIĆ ZA RODITELJE

- informativno-edukativni kutić na ulazu vrtića
- kutić za roditelje (informacije o odgojno-obrazovnom radu, likovni radovi djece, izjave djece, ostale informacije)

SUDJELOVANJE RODITELJA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM PROCESU

(neizravno ili izravno uključivanje)

Neizravno – skupljanje i donošenje pedagoški neoblikovanog materijala, izrada igračaka i drugih sredstava za igru, organizacija posjeta i izleta.

Izravno – posjet roditelja odgojnoj skupini, posjet roditelja na radnom mjestu, zajednički izleti s djecom i odgajateljicama, zajedničke akcije roditelja i vrtića

- uključivanje roditelja u obogaćivanje i mijenjanje postojećeg konteksta djetetova okruženja, interijera i eksterijera vrtića
- ne previše ulaziti u obiteljske situacije, osim koliko je to potrebno radi sigurnosti djece (informativna razina, edukativna razina, konzultativno – savjetodavna razina, aktivna participacija)

Partnerstvo roditelja i odgojitelja važan je čimbenik socijalnog razvoja djeteta u institucijskom kontekstu. Važno je da odgojitelji i roditelji u međusobnu suradnju ulažu mnogo povjerenja, otvorenosti, tolerancije, objektivnosti i spremnosti za uvažavanje osobnih i profesionalnih kompetencija, uzajamno poštovanje, djelovanje osjećaja i vještina, usklađivanje odgojnih utjecaja i zajedničko rješavanje problema u razvoju i odgoju djeteta.

To je proces međusobnog informiranja, savjetovanja, učenja, dogovaranja i druženja, ali i dijeljenja odgovornosti za cjelovit dječji rast i postignuća, gdje roditelj ima aktivnu ulogu, a svakako je model djetetu. Dobrom suradnjom želi se ostvariti kontinuitet u odgoju i obrazovanju, te omogućiti svakom pojedinom djetetu razvoj u sredini u kojoj će se osjećati prihvaćeno, voljeno, sigurno, zadovoljno i sretno, sredini koja će djelovati poticajno na razvoj svih njegovih potencijala i u kojoj će se skrbiti o

djetetovim specifičnostima.

Suradnja roditelj - odgojitelj iznimno je važna jer se osim s roditeljem dijete poistovjećuje s odgojiteljima, oponaša ih, igra se s njima, boravi s njima najveći dio vremena. U tom procesu sudjeluju gotovo ravnopravno roditelji i odgojitelji kao modeli ponašanja djetetu. Iz tog razloga pojmu suradnja dajemo poseban naglasak. U toj interakciji sudjeluju i dijete i roditelj i odgojitelj jer jedni drugima imaju što reći, pokazati, na što upitati, upozoriti, a dijete je naše pozitivno potkrepljenje.

9 SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Suradnja s vanjskim čimbenicima uključuje sve institucije i ustanove koje doprinose raznovrsnom, zanimljivom i poticajnom razvoju i kreativnosti djece.

Ona je vrlo važan segment u radu svakog vrtića.

Stoga svoju suradnju dijelimo: na suradnju radi unapređivanja struke, suradnju radi pomoći ovom vrtiću, te redovitu suradnju u smislu uključivanja u sadržaje vezane uz širu društvenu zajednicu.

9.1 SURADNJA RADI UNAPREĐIVANJA STRUKE

- Agencija za odgoj i obrazovanje, viša savjetnica za predškolski odgoj Darija Drviš, Zagreb,
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Zagreb
- Virovitičko – podravska županija
- Turistička zajednica gradova Slatine i Virovitice
- Turistička zajednica Virovitičko – podravske županije
- Policijska uprava Virovitičko – podravske županije
- Vrtići Virovitičko – podravske županije i ostalih županija (međusobna razmjena iskustava i organizacija zajedničkih događanja)
- Općina Nova Bukovica – osnivač
- Osnovna škola Vladimira Nazora Nova Bukovica
- Hrvatski zavod za socijalni rad, Županijska služba Virovitica, Područni ured Slatina
- Obiteljski centar Virovitica
- Glazbena škola Milka Kelemena Slatina
- škole za djecu s posebnim potrebama
- stručni tim za paćenje pripravnika u vrtiću
- udruga odgojitelja Virovitičko – podravske županije (zajednički rad na različitim područjima i problemima odgojne prakse, stručno usavršavanje)
- ostali

9.2 SURADNJA RADI FINANCIRANJA ODGOJNO – OBRAZOVNOG RADA

- Općina Nova Bukovica – osnivač
- Virovitičko – podravska županija
- Vlada Republike Hrvatske
- roditelji
- fondovi, natječaji

9.3 SURADNJA SA ŠIROM DRUŠTVENOM ZAJEDNICOM RADI ZAJEDNIČKOG CILJA

- suradnja s različitim kulturno-umjetničkim i sportskim ustanovama, društvima i pojedincima (kazalištima, muzejima, galerijama, knjižnicama), umjetnicima - glumcima, glazbenicima, slikarima (Likovna akademija - organizacija susreta djece s likovnim umjetnicima, zajedničke likovne aktivnosti), izletištima, sportsko-rekreativnim centrima radi organizacije različitih posjeta, predstava, koncerata, izložba, izleta, sportskih događanja koja obogaćuju odgojno - obrazovni rad i život djece u vrtiću
- suradnja s Domom zdravlja, Hrvatskim zavodom za socijalni rad i Policijskom upravom radi zajedničkog rada na zaštiti, skrbi za sigurnost i zdravlje djece, dobivanja stručne pomoći u radu s djecom s posebnim potrebama i rizičnim faktorima u odrastanju
- suradnja s Osnovnom školom Vladimira Nazora u Novoj Bukovici
- suradnja s Župnim uredom Nova Bukovica
- suradnja s Udrugama koje djeluju na području Općine Nova Bukovica i šire
- suradnja s domovima za djecu i odrasle na razini Županije
- suradnja s obiteljima djece polaznika
- suradnja s ostalima

Cilj suradnje je uključivanje šire društvene zajednice i kreiranje našeg konkretnog odgojno-obrazovnog kurikulumu, izravnim ili neizravnim uključivanjem.

10 VREDNOVANJE PROGRAMA (EVALUACIJA)

Uspješnost realizacije programa i učinkovitosti vrednovat će se uspoređivanjem podataka o djetetovu razvoju i razvojnim potrebama dobivenih na početku i na kraju predškolske godine. Praćenje dječjeg napretka počinje dobivanjem prvih informacija od roditelja u prvim susretima. To su osnovni podatci o zdravlju i tjelesnom razvoju, mogućim razvojnim zaprekama ili posebnim talentima.

Odgovitelji će zajedno sa stručnim timom pratiti i procjenjivati svoju metodičku kreativnost, primjenjivati suvremene oblike i metode rada u odgojno-obrazovnom procesu, vodit će i pedagošku dokumentaciju (imenik djece, tromjesečne, tjedne i dnevne planove, te svakodnevna zapažanja o aktivnostima djece). Na kraju pedagoške godine piše godišnje izvješće o radu.

Vrednovanje programa realizirat ćemo prema ciljevima i zadaćama koje smo planirali godišnjim planom i programom. Odgovitelj će vrednovanje provoditi foto-dokumentacijom, praćenjem razvoja dječjih crteža, praćenjem napredaka djetetovih sposobnosti i ažuriranjem podataka nakon uočavanja razvojnih promjena po mjesecima, pratit će stupanja zainteresirani svakog pojedinog djeteta kao i zadovoljstvo djece s obzirom na ponuđeni sadržaj i spontane igre. Roditelji su uključeni i aktivno sudjeluju u kreiranju, ostvarivanju i vrednovanju programa (ankete, upitnici...), ali su i aktivni čimbenici provođenja programa ovisno o zainteresiranosti glede prezentiranja i doprinosa određenim tematskim aktivnostima prema svojoj stručnosti i kompetencijama.

Samovrednovanje je proces trajnog praćenja, analiziranja i procjenjivanja rada odgojno-obrazovne ustanove i svih čimbenika koji je takvom sačinjavanju, a provodi ga vrtić.

Samovrednovanje polazi od zamisli da svatko tko sudjeluje u odgojno-obrazovnomu radu u predškolskoj ustanovi najbolje upoznaje prilike u njoj, da su najpoznatiji za pronalaženje jakih strana svoje ustanove i mogućih nedostataka, ali također pretpostavlja da zajedničkim djelovanjem mogu utvrditi, a potom i ostvariti, ciljeve bitne za unapređenje kvalitete odgojno-obrazovnog rada. U procesu samovrednovanja potrebno je, osim djelatnika predškolske ustanove, uključiti i djecu, roditelje, predstavnike lokalne zajednice, stručne službe i druge jer će njihovo mišljenje pridonijeti stvaranju potpune slike o toj ustanovi i omogućiti njezin bolji razvoj.

Samovrednovanje je mehanizam za razvoj obrazovanja i unapređenja kakvoće obrazovnog sustava.

Uloga je samovrednovanja potaknuti otvorenu raspravu o kakvoći odgoja i obrazovanja u predškolskoj ustanovi sa svim njihovim nositeljima i korisnicima. Stručne i javne rasprave potrebne su zbog planiranja i osmišljavanja strategije za unapređivanje kakvoće rada predškolskih i školskih ustanova.

Predškolske ustanove dužne su, za svoj rad i razvoj, koristiti se svim raspoloživim informacijama te snositi odgovornost za vlastiti rast i napredovanje.

Samovrednovanje pomaže snažnom i povoljnom razvoju odgojno – obrazovnog plana i time nužno pridonosi razvoju odgojno – obrazovnih ustanova i unapređenje kvalitete odgojno – obrazovnog sustava. Također pridonosi podizanju standarda učenja i poučavanja, pomaže učenicima u stjecanju potrebnih znanja i kompetencija, a time i boljeg uspjeha.

Vanjsko vrednovanje i samovrednovanje omogućiti će bolji uvid u postojeće stanje te postaviti temelje za osmišljavanje obrazovne politike i uvođenja promjena u pojedine sastavnice nacionalnog kurikulumu:

- konstruiranje poticajnog okruženja uz određivanje indikatora kakvoće poticajnog okruženja
- kakvoća biranja poticaja u poticajnom okruženju uz naglasak na kakvoći centara, a ne na kvantiteti (brojnost centara)
- reorganizacija prostora uz indikator kakvoće
- edukacija i samoedukacija o sigurnosti djece
- utvrđivanje zajedničkih pravila
- cilj: identifikacija i prevencija utjecaja potencijalno rizičnih situacija
- osiguravati, praćenjem dječjeg interesa, promjenjiv i prilagodljiv prostor s obzirom na broj djece u skupini i njihov uzrast (mješovita skupina)
- uključivanje roditelja kao partnera u kreiranju odgojno – obrazovnog rada te aktivno sudjelovanje u ostvarivanju odgojno – obrazovnih sadržaja s obzirom na strukturu roditelja
- razvijanje odgojiteljeve kompetencije uz osiguravanje stalnog stručnog usavršavanja u ustanovi i izvan nje te primjenjivanje u vlastitoj praksi stečenih iskustava sa stručnih usavršavanja u struci

11 FINANCIRANJE PROGRAMA

Za obavljanje djelatnosti Dječji će vrtić osigurati sredstva:

- od osnivača - Općine Nova Bukovica
- od roditelja djece korisnika Dječjeg vrtića
- iz ostalih izvora propisanih zakonom.

Osnivači se obvezuju Dječjem vrtiću osigurati sredstva za:

- materijalne izdatke - energiju i komunalije, tekuće održavanje objekta i opreme
- nabavu namještaja, opreme i sitnog inventara potrebnog za obavljanje djelatnosti
- bruto plaće, naknade i materijalna prava radnika
- prehranu djece.

Ukoliko se ulaže u predstojećem razdoblju mogućnosti iznalaženja drugih izvora financiranja će biti moguće ostvarivati putem fondova, odnosno sredstava fondova Europske unije, te eventualnih nepovratnih sredstava pomoći, kao sredstva Vlade Republike Hrvatske za financijsku održivost dječjih vrtića.

Troškove nabavke potrošnog materijala (likovnog, ulaznice za moguće lutkarske i kazališne predstave i sl.) snose roditelji dodatno.

Ostali mogući izvori sufinanciranja prema aktualnim važećim mogućnostima (Županija, MZO RH, fondovi).

12 ZAKLJUČAK

Djetinjstvo je doba najintenzivnijeg utjecaja na razvoj osobe i zato je ono iznimno važno razdoblje u ljudskom životu. Osnovna je uloga predškolskog odgoja da pridonosi povoljnom cjelovitom razvoju osobnosti djeteta i kakvoći njegova života. Usmjerenost na dijete bitna je značajka humanističkog pristupa. Cilj je da se odgoji slobodno, samostalno i stvaralačko dijete pri čemu se respektiraju interesi koje odgojitelj prepoznaje i svojim odgojno obrazovnim postupcima afirmira, proširuje i neprekidno obogaćuje.

Plan i program rada predškolske ustanove prvenstveno je u funkciji razvoja djeteta. Boravak djeteta u vrtiću treba pridonositi ostvarenju svih razvojnih zadaća, kako tjelesnih i psihičkih, tako i socioemocionalnih, spoznajnih, govornih i stvaralačkih. Uloga je odgojitelja važna, zato on mora biti kompetentan i kreativan.

Poglavlja u Planu i Programu imaju samo orijentacijsku i operativnu vrijednost, odnosno to su upute koje će se zadaće i u kojem razdoblju intenzivnije ostvarivati, te koje minimalne materijalne uvjete vrtić treba osigurati.

Kvalitetno ostvarivanje programa odgoja i naobrazbe predškolske djece, ekološki programi, sportski i umjetnički programi, zdravstvena zaštita i socijalna skrb, suradnja s roditeljima, kulturna i

javna djelatnost glavne su zadaće djelatnika. To traži stalno stručno usavršavanje odgojitelja i dr. stručnih djelatnika, dodatne napore u inoviranju i primjenu suvremenih pedagoških spoznaja i koncepcija, otvaranje vrtića prema roditeljima i okruženju, istraživanje i na kraju vrednovanje uvjeta i ostvarenih zadaća.

Djeca vole dječji vrtić ako se tamo osjećaju sigurnima, radosnima i voljenima. Naša je zadaća i odgovornost pružiti im i omogućiti sve što je potrebno da bismo ih kvalitetno pripremili za daljnji život, za tzv. „svijet odraslih“.

Naša vizija - biti vrtić u kojemu se djeca osjećaju ugodno, osjećaju kao u vlastitom domu. Vrtić koji ispunjava sve dječje potrebe, koja u svako malo biće otiskuje temelje za odrastanje u samostalnu, samosvjesnu i pozitivnu odraslu osobu.

Naša misija - profesionalni pristup ranom odgoju i obrazovanju kao prvom dijelu i temelju odgojno – obrazovnog sustava. Uz poštivanje svih dječjih potreba razvijati svijest i samosvijest djece i pomoći roditeljima u odgoju djece i razvijanju dječjih kompetencija.

13 POPIS LITERATURE

- Ajduković, M. Pečnik, N.: Nenasilno rješavanje sukoba, Zagreb: Alinea, 1998.
- Bredenkamp S.: Kako djecu odgajati, Zagreb, Educa 1994.
- Buljan Flander, G. Karlović, A.: Odgajam li dobro svoje dijete, Zagreb: Marko M. sluge 2004.
- Cvetković Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: Darovito dijete, što ću s njim, Zagreb: Alinea, 1998.
- Došen-Dobud A.: S djecom u jaslicama, Zagreb: Alinea, 2004.
- Greenspam: Radna mapa - program predškole
- Haug - Schnabel, G.: Agresivnost u dječjem vrtiću
- Hercigonja, Kocijan: Kako prepoznati zlostavljača i kako prekinuti krug zlostavljanja
- Janković, J.: Sukob ili suradnja, Zagreb: Alinea, 1995.
- Katz, L. G & McClellan, D.E.: Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije, Zagreb: Educa
- Key, E.: Stoljeća djeteta
- Klippert, H.: Kako uspješno učiti u timu
- Miljak, A.: Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja, Velika Gorica, 1996.
- Miljak, A.: Uloga komunikacije u razvoju govora djece predškolske dobi, Zagreb: Školska knjiga, 1987.
- Montessori, M.: Učenje kroz igru
- Nenadić, S.: Odgoj u jaslicama. Priručnik za odgojitelje i stručne suradnike, Imotski Potjeh, 2002.
- Philipps, S.: Montessori priprema za život, Jastrebarsko, Naklada slap, 1999.
- Slunjski, E.: Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću-organizacija koja uči Zagreb. Mali profesor, 2006.
- Slunjski, E.: Integrirani predškolski kurikulum. Zagreb, 2001.
- Slunjski, E.: Devet lica jednog odgojitelja
- Slunjski, E.: Neobične igre, običnim materijalima
- Starc, B. i suradnici: Osobine i psihološki uvjet razvoja djeteta predškolske dobi
- Stevanović, M.: Predškolska pedagogija. Rijeka: Andromeda, 2003.
- Šagud, M.: Odgojitelj kao reflektivni praktičar, Visoka učiteljska škola u Petrinji, 2006.
- Šagud, M.: Odgojitelj u dječjoj igri, Zagreb, Školske novine, 2002.
- Wolfson, R. C.: Bistro dijete: razumijevanje i poticanje razvoja vašeg djeteta
- Čarobno drveće uma: Kako razvijati emocionalnu inteligenciju, kreativnost i zdrave emocije vašeg

djeteta od rođenja do adolescencije. Ostvarenje d.o.o.

Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja, Zagreb, Velika Gorica: Persona

Igrom do škole, Udruženje Djeca prva

Integralna metoda, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Alinea

Kurikulum za vrtiće, Zagreb

Nacionalni okvirni kurikulum

Program vjerskog odgoja predškolske djece u izvanobiteljskim uvjetima

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe koji je donio Hrvatski sabor 16. svibnja 2008. g. (Narodne novine broj 68/08)

Konvencija o pravima djeteta, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (Vlada Republike Hrvatske, 1999)

Obiteljski zakon (Narodne novine broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23)

Odluka o programu polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i izobrazbi i Program polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i izobrazbi (Prosvjetni vjesnik, 2/2000)

Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

Pravilnik o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97 i 4/98)

Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa javnih potreba u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (Narodne novine broj 141/22)

Pravilnik o obrascima i sadržaju predškolske dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 83/01)

Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 114/02)

Pravilnik o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97)

Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja i obrazovanja (Narodne novine broj 84/21)

Predškolski odgoj s programskim usmjerenjima njege, odgoja, zaštite i rehabilitacije djece predškolske dobi s poteškoćama u razvoju (Ministarstva kulture i prosvjete, Zavod za školstvo HR, 1993.)

Prehrambeni standardi za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću - jelovnici i normativi (Zagreb, Laserplus, 2007.)

Program zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (Narodne novine broj 105/02, 55/06 i 121/07)

Programsko usmjeravanje odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991.)

Ugovor između Svete Stolice i RH o suradnji na području odgoja i kulture (Narodne novine/
Međunarodne novine broj 2/97)

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine broj 10/97, 107/07, 94/13, 98/19 i
57/22)

Zakon o radu (Narodne novine broj 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23)

Zakon o ustanovama (Narodne novine, 76/93, 29/97,47/99 i 35/08)

Autor programa:

Maja Pintarić, mag. oec.

Viša stručna suradnica Jedinog upravnog odjela Općine Nova Bukovica

U Novoj Bukovici, 13. veljače 2024. godine